

SISÄLLYSLUETTELO

Vammaisneuvosto pöytäkirja 01.11.2023

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Työjärjestyksen hyväksyminen	4
3 § Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen	5
- Alustava pöytäkirja vammaisneuvosto 20.9.2023	6
4 § Soveltavan liikunnan hankkeet	91
- Erityisen hyvää liikuntaa -esittely	92
5 § YK:n vammaissopimuksen jalkauttaminen Vantaan kaupunkistrategian ja johdon toimialalla	107
- Kaupunkistrategian ja johdon selvitys vammaisneuvostolle	108
6 § Kaupungin toimialojen ja seurakuntayhtymän ajankohtaiset asiat	115
7 § Vammaisneuvoston toimintasuunnitelma vuodelle 2024	116
8 § Vammaisneuvoston kokouspäivät vuodelle 2024	117
9 § Vammaispoliittisen ohjelman valmistelun tilannekatsaus	118
10 § Tiedoksi merkittävät asiat	119

Vammaisneuvoston kokous 7 / 2023

Aika: 1.11.2023 klo 16:30-19:09

Paikka: Kaupungintalo, hallituksen huone (Asematie 7, 01300 Vantaa)

Kutsutut

Potilas- ja vammaisjärjestöjen edustajat	
Eeva Pitkänen (Vantaan Invalidit Vanin ry), puheenjohtaja	x
Kari Ali-Yrkkö (Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry), varapuheenjohtaja	x etänä
Kristiina Mäkelä (Vantaan kehitysvammaisten tuki ry)	x etänä
Tuula Natunen (Vantaan Kuuloyhdistys ry)	x
Kari Natunen (Vantaan Diabeteksen Vertaistuki ry)	x
Pirjo Ylimäki (Suomen MG-yhdistys ry)	x
Kalle Haukka (Vantaan näkövammaiset ry)	x (16.40–19.09) etänä
Jessica Grundström (Hengitystuki ry)	x (16.40–19.09) etänä
Helena Forssell (Vantaan reumayhdistys ry)	x
Veronica Riihijärvi (Autismiyhdistys Paut ry)	x
Ritva Engblom (Vantaan kuurot ry)	x
Minna Varpula (Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto)	x
Sirkka Dahlman (Aivovammayhdistys ry)	x
Yodit Melaku (Kynnys ry)	x (16.55–19.09)

Kaupungin toimialoja edustavat			
Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet	
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala			
Paula Rinne, päivä- ja lomatoiminnan päällikkö	x	Ari Ranki, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja	
Kasvupalvelut/Kaupunkistrategia ja Johto			
-		Hanna Sauli, asiakkuuspäällikkö	x
Kaupunkikulttuurin toimiala			
Anne Pakarinen, erityisliikunnan suunnittelija	x	Marjo Nurminen, yhteisöpäällikkö	
Kaupunkiympäristön toimiala			
Jonna Hohti, Talous- ja hallintojohtaja	x paikalla 16.30–18.55	Katariina Nummi, Hallintoasiantuntija	

Vantaan seurakuntayhtymän edustaja			
Kristiina Tuohimaa-Salminen, kehitysvammaistyön diakoni	-	Seija Einola, kuulovammaistyön diakoni	-

Vantaan kaupunginhallituksen edustajat

Varsinainen jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Tiina Tuomela	paikalla 16.30–18.55		

Muut osallistujat	
Riikka Nenonen, koordinaattori, Sihteeri	x
Janne Riipinen, lakimies	x paikalla 16.30–18.15
Kiia Haapasalo, projektikoordinaattori	x paikalla 16.30–17.05
Anni Polari, projektikoordinaattori	x paikalla 16.30–17.05

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Eeva Pitkänen

Pöytäkirjanpitäjä Riikka Nenonen

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja tarkastetaan vammaisneuvoston seuraavassa kokouksessa (14.12.2023).

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 §

Työjärjestyksen hyväksyminen

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

3 §

Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Tarkastetaan ja hyväksytään edellisen kokouksen (20.9.2023) pöytäkirja.

Päätös:

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

SISÄLLYSLUETTELO

Vammaisneuvosto pöytäkirja 20.09.2023

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Työjärjestyksen hyväksyminen	4
3 § Turvalliset ja esteettömät reitit Vantaalla ikäihmisille -hankkeen väliesittely	5
- TERVI esittely vammaisneuvostolle	7
4 § Vantaan kaupungin rakennusjärjestys	24
- Esitys Vantaan kaupungin rakennusjärjestys 20.9.2023	25
5 § Kaupungin toimialojen ja seurakuntayhtymän ajankohtaiset asiat	53
- Kakun kuulumiset vammaisneuvostolle 20.9.2023	55
6 § YK:n vammaissopimuksen jalkauttaminen Vantaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla	62
- Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin selvitys YKn vammaissopimuksen jalkauttamisesta	63
7 § Vammaispoliittisen ohjelman valmistelu	71
- Esitys vammaispoliittinen ohjelma	72
8 § Tiedoksi merkittävät asiat	83

Vammaisneuvoston kokous 7 / 2023

Aika: 20.9.2023 klo 16:30-19:19

Paikka: Kaupungintalo, 2. krs, hallituksen huone (Asematie 7, 01300 Vantaa)

Kutsutut

Potilas- ja vammaisjärjestöjen edustajat	
Eeva Pitkänen (Vantaan Invalidit Vanin ry), puheenjohtaja	x
Kari Ali-Yrkkö (Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry), varapuheenjohtaja	x
Kristiina Mäkelä (Vantaan kehitysvammaisten tuki ry)	x (etänä 16.30–17.46)
Tuula Natunen (Vantaan Kuuloyhdistys ry)	x
Kari Natunen (Vantaan Diabeteksen Vertaistuki ry)	x
Pirjo Ylimäki (Suomen MG-yhdistys ry)	x
Kalle Haukka (Vantaan näkövammaiset ry)	x (etänä)
Jessica Grundström (Hengitystuki ry)	x (etänä)
Helena Forssell (Vantaan reumayhdistys ry)	x
Veronica Riihijärvi (Autismiyhdistys PAUT ry)	x
Ritva Engblom (Vantaan kuurot ry)	x (etänä)
Minna Varpula (Kuulovammaisten Lasten Tuki ry)	-
Sirkka Dahlman (Aivovammayhdistys ry)	x (etänä)
Yodit Melaku (Kynnys ry)	x (etänä 17.35–19.19)

Kaupungin toimialoja edustavat			
Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet	
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala			
Paula Rinne, päivä- ja lomatoiminnan päällikkö	x	Ari Ranki, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja	
Kasvupalvelut/Kaupunkistrategia ja Johto			
Ulla Kauranen, hankepäällikkö		Hanna Sauli, asiakkuuspäällikkö	x
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala			
Anne Pakarinen, erityisliikunnan suunnittelija	x	Marjo Nurminen, yhteisöpäällikkö	
Kaupunkiympäristön toimiala			
Jonna Hohti, Talous- ja hallintojohtaja		Katariina Nummi, Hallintoasiantuntija	x

Vantaan seurakuntayhtymän edustaja			
Kristiina Tuohimaa-Salminen, kehitysvammaistyön diakoni		Seija Einola, Kuurojentyön diakoni	x
Vantaan kaupunginhallituksen edustajat			

Varsinainen jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Tiina Tuomela	x (16.30–17.01)		
Muut osallistujat			
Riikka Nenonen, Koordinaattori, Sihteeri		x	
Ifa Kytösaho, johtava lupa-arkkitehti, Vantaan kaupunki		x (etänä 16.34–18.23)	
Joonas Stenroth, liikenneinsinööri, Vantaan kaupunki		x (etänä 16.30–17.19)	
Elisa Heimo, Ramboll Finland Oy		x	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Eeva Pitkänen

Pöytäkirjanpitäjä Riikka Nenonen

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja tarkastetaan vammaisneuvoston seuraavassa kokouksessa (1.11.2023).

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Vammaisneuvosto 20.9.2023

Esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 §

Työjärjestyksen hyväksyminen

Vammaisneuvosto 20.9.2023

Esitys:

Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityslista kokouksen työjärjestykseksi siten, että hyvinvointialueen vammaisneuvoston kuulumiset käsitellään heti työjärjestyksen hyväksymisen jälkeen.

3 §

Turvalliset ja esteettömät reitit Vantaalla ikäihmisille -hankkeen väliesittely

3128/00.02.03.00/2023

EH, JS

Vantaan kaupunki on toteuttanut vuonna 2023 liikkumisen esteettömyyttä ja turvallisuutta edistävää hanketta, johon on saatu Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien Tieliikenteen turvallisuustoiminnan valtionavustusta. Tämä Turvalliset ja esteettömät reitit Vantaan ikäihmisille (TERVI) -hanke on ollut esillä neuvoston toukokuun 2023 kokouksessa, jolloin esiteltiin hankkeen sisältöä ja lähtökohtia. Hankkeessa kehitetään Vantaan kaupungin julkisen kaupunkiympäristön (kadut ja puistot) jalankulkuympäristöjen turvallisuutta ja esteettömyyttä. Kohderyhminä ovat erityisesti ikäihmiset sekä liikkumis- ja toimisesteiset. Hankkeessa on tunnistettu esteettömän ja turvallisen kaupunkiympäristön suunnittelun toimintamalleja sekä lisätty eri osapuolten ymmärrystä kaikkia palvelevista jalankulun olosuhteista sekä eri liikkujaryhmien toiveista ja tarpeista. Hankkeen aikana on toteutettu kohderyhmien osallistamista kuten työpaja ja kokemuskierroksia. Hanke on nyt edennyt raportointivaiheeseen.

Asiantuntija Elisa Heimo Ramboll Finland Oy:lta sekä Joonas Stenroth ja Emmi Pasanen kaupunkiympäristön toimialalta esittelevät hankkeen aikana tunnistettuja kehittämistarpeita ja jatkotoimenpiteitä, joiden avulla eri liikkujaryhmien tarpeita voidaan paremmin huomioida Vantaan kaupunkiympäristön suunnittelussa. Vammaisneuvostolta toivotaan kommentteja esitetyistä kehittämisteemoista kokouksessa, ja lisäksi esittelyaineistoa on mahdollista kommentoida sähköpostitse kokouksessa sovittavalla aikataululla.

Vammaisneuvosto 20.9.2023

Esitys:

Päätetään merkitä esitys ja keskustelu tiedoksi.

Käsittely:

Käsittelyssä nostettiin esiin, että onko reittisuunnittelussa otettu huomioon älyliikennevaloja ja äänimajakoita. Korson alue nostettiin esiin paikaksi, jossa on ongelmallisia kohtia esteettömien pysäköintipaikkojen kanssa. Myös Ankkapuiston liikennesuunnitelmista kysyttiin. Ihmiset parkkeeraavat esimerkiksi kirkon yhteydessä mihin sattuu. Keskustelussa nostettiin myös esiin, että ottavatko reitit kantaa mitenkään sähköpotkulautojen pysäköintiin. Vastauksena saatiin, että tämä selvitys ei ota niihin kantaa.

Päätös:

Päätettiin merkitä esitys ja keskustelu tiedoksi.

Lisätiedot:

Elisa Heimo
Ramboll Finland Oy
(etunimi.sukunimi@ramboll.fi)

Jonas Stenroth
liikenneinsinööri, Vantaan kaupunki

(etunimi.sukunimi@vantaa.fi)

Turvalliset ja esteettömät reitit Vantaan ikäihmisille (TERVI)

Vammaisneuvoston kokous 20.9.2023
Elisa Heimo

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Hankkeen perustiedot

Mitä?

- Kaupunkiympäristön turvallisuuden ja esteettömyyden edistämishanke Vantaalla.
- Kohderyhmänä ovat vantaalaiset ikäihmiset sekä liikkumis- ja toimimisesteiset henkilöt.
- Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä hankkeen kohderyhmien kanssa.

Miksi?

- Tavoitteina selvittää kohderyhmäläisten tarpeita ja toiveita jalankulku-ympäristöjen laatutasosta ja kehittämistarpeista
- sekä tunnistaa kaupungin nykyisiä suunnitteluprosessien aikaisia vuorovaikutustoimintamalleja sekä näihin liittyviä kehittämistarpeita ja -toiveita

Milloin?

- Hanke toteutetaan tammi–syyskuun aikana vuonna 2023.

Kuka?

- Hankkeen ohjaukseen osallistuvat kaupungin liikennesuunnittelu, hyvinvointipalvelut, asemakaavoitus ja viestintä.
- Sidosryhmiä ohjausryhmässä edustavat Vantaan vanhus- ja vammaisneuvostot.
- Muina sidosryhminä työhön osallistetaan asukkaita ja eläkeläisjärjestöjä. Mukaan pyydetään myös invalidiliiton ja näkövammaisten liiton alueyhdistykset.

Hankeen työvaiheet

Tilannekuvan muodostaminen – Muodostettiin tilannekuva ikäihmisten sekä liikkumis- ja toimimisesteisten tarpeiden huomioimisen nykytilanteesta Vantaan kaupunkiympäristön suunnittelussa. Työvaiheessa perehdyttiin valtakunnallisiin määräyksiin ja ohjeisiin, Vantaan kaupungin yleisiin ohjeisiin ja ohjelmiin sekä Vantaan kaupunkitilan suunnitteluvaatimuksiin pyrkimyksenä muodostaa käsitys, mitä esteettömyys ja turvallisuus tarkoittavat.

Erikoistason reittien määrittely – Laadittiin esteettömyyden erikoistason määrittelyperiaatteet. Määrittelyperiaatteissa on noudatettu kaupungin omia periaatteita, SuRaKu-ohjeistusta sekä SUJUVA-ohjetta. Reittien määrittelyssä on tunnistettu iäkkäiden tyypillisemmin käyttämät reitit ja kohteet, ja määritetty niiden avulla kaupunginlaajuisesti katu- ja puistoalueiden erikoistason tavoitteelliset esteettömät reitit ja alueet. Reittien ja alueiden tavoitekuva on laadittu nykyiselle katuverkkoaineistolle. Erikoistason reittien ja alueiden tavoitetilaa tullaan päivittämään kaupungin toimesta kaupunkisuunnittelun edetessä. Laadinnassa on osallistettu kohderyhmien edustajia ja kaupungin asiantuntijoita.

Nykytilan havainnointi – Toteutettiin asiantuntijatyönä inventointeja reittien turvallisuuden ja esteettömyyden nykytilan kartoittamiseksi. Inventoinneissa keskityttiin esteettömyyden erikoistason tavoiteverkon reitteihin. Reittien inventointien tavoitteena oli tunnistaa esteettömyyden erikoistason reittien nykytilan puutteita. Inventointien yhteydessä hankkeessa pilotoitiin sähköistä lomaketta jalankulun reittien esteettömyyden ja turvallisuuden havainnointiin. Inventoinneissa reittien laadun arviointi perustuu Vantaan kaupungin suunnitteluohjeisiin ja Invalidiliiton ESKEH- esteettömyyskartoitushjeisiin. Inventoinneissa tarkasteltiin kulkuväylien, levähdysalueiden, suojateiden, esteettömien pysäköintipaikkojen, portaiden ja luiskien esteettömyyttä. Tilaaja tulee jatkamaan sekä päivittämään jo tehtyjä inventointeja hankkeen päätyttyä omana työnään.

Osallistaminen – Hankkeessa pidettiin vuorovaikutustilaisuuksia, joiden tarkoituksena oli:

1. selvittää kohderyhmäläisten tarpeita ja toiveita jalankulku-ympäristöjen laatutasosta ja kehittämistarpeista
2. tunnistaa kaupungin nykyisiä suunnitteluprosessien aikaisia vuorovaikutustoimintamalleja sekä näihin liittyviä kehittämistarpeita ja –toiveita

Osallistamisen ja jalankulku-ympäristöjen kehittämistarpeista on hankkeen aikana käyty keskustelua mm. ohjausryhmän kokouksissa, kohderyhmäläisten kanssa työpajan ja kokemuskierrosten yhteydessä sekä neuvostojen kokouksissa

Kehitysratkaisut – Laadittiin kehitysratkaisut, joita toteuttamalla kaupunki mahdollistaa että ikäihmisten sekä liikkumis- ja toimimisrajoitteisten henkilöiden tarpeet ja edellytykset tulevat paremmin otetuksi huomioon kaupunkiympäristössä ja heitä osallistetaan aiempaa enemmän.

Käytetyt määritelmät

Määritelmiä

Jalankulkijalla tarkoitetaan jalan, suksilla, luistimilla tai vastaavilla välineillä liikkuvaa ja potkukelkan, lastenvaunujen, leikkiajoneuvon, [pyörätuolin](#), [jalankulkua avustavan tai korvaavan liikkumisvälineen](#) tai vastaavan laitteen käyttäjää taikka polkupyörän tai mopon taluttajaa.

(Tieliikennelaki § 2, kohta 3. [Linkki Finlexin Tieliikennelaki-sivulle](#))

Esteettömyydellä tarkoitetaan kaikille kuuluvaa yhdenvertaisuutta osallistua yhteiskunnan toimintaan itsenäisesti ja omana itsenään. Esteettömyys palvelee kaikkia ihmisiä, mahdollistaen sekä liikkumisen ja asioimisen että työnteon ja vapaa-ajan vieton vaivattomasti kaikilta.

Rakennetussa ympäristössä **esteettömyys huomioi ihmisten moninaisuuden ja mahdollistaa, että kaikki voivat toimia yhdenvertaisesti**. Esteetön ympäristö ei erottele ihmisiä heidän toimintakykynsä perusteella. Esteettömyydessä onkin huomioitava liikkumis- ja toimimisesteisten käyttäjien moninaiset tarpeet laaja-alaisesti, muun muassa näkemiseen, kuulemiseen, ymmärtämiseen ja kommunikaatioon liittyvät asiat.

Esteetön ympäristö on kaikille käyttäjille toimiva, turvallinen ja miellyttävä. Esteettömyyttä parantavat rakenteelliset ratkaisut, kuten valaistus ja suojatieratkaisut, edistävät samalla liikkumisen turvallisuutta. Esteettömästä ympäristöstä hyötyvätkin kaikki. Esteettömyyden toteutuminen on kuitenkin erityisen tärkeää liikkumis- ja toimimisesteisille sekä esimerkiksi ikääntyville henkilöille. Heille esteettömyys on toimivan arjen kannalta välttämätöntä. On myös arvioitu, että kaikki ihmiset ovat elinajastaan keskimäärin 40 % eri tavoin liikkumis- ja toimimisesteisiä, joten jossain elämän vaiheessa meistä jokainen joutuu tekemisiin ympäristön esteettömyyden kanssa.

Osallistaminen

Työpaja ja kokemuskierrokset

Hankkeen aikana järjestettiin työpaja, johon kutsuttiin kohderyhmien edustajia vanhus- ja vammaisneuvostoista, invalidiliiton ja näkövammaistenliiton paikallisilta yhdistyksistä sekä paikallisista eläkeläisyhdistyksistä.

Työpaja pidettiin hybridi tilaisuutena 25.4. Työpajan edustus oli monitahoinen edustaen sekä eri kohderyhmiä että eri kaupunginosia, saatiin työpajassa kattavasti kuuluiin eri ryhmien toiveita ja tarpeita kaupunkiympäristön turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Monipuolisen edustuksen ansiosta työpajassa saatiin arvokasta tietoa myös kaupunginosien ominaispiirteistä ja nykytilan haasteista

Osana hanketta järjestettiin vuorovaikutteisia kokemuskierroksia, jotka olivat avoimia kaikille turvallisten ja esteettömien liikkumisolosuhteiden kehittämisestä kiinnostuneille.

Kierroksilla pyrittiin tavoittamaan kattavasti eri alueilla asuvia kaupunkilaisia, sillä kokemusasiantuntijuuden mukana tuoma tietous oli tärkeä osa hanketta. Kierroksilla kuljettiin ennalta määritetty reitti yhdessä jalankulkijoina (kävelen tai kelaamalla) liikkuen. Kierroksen aikana havainnoitiin liikkumisen haasteita ja erilaisia käyttäjätarpeita kaupunkiympäristössä. Kierrokset olivat verkastahtisia ja kestoltaan noin puolitoista tuntia. Kierrokset toteutuivat Koivukylässä ja Tikkurilassa 15.8.2023. Martinlaaksoon ja Myyrmäkeen 17.8. suunnittelut kierrokset jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Vuorovaikutteisten tilaisuuksien yhteenveto

Sekä työpajassa että vuorovaikutteisilla kokemuskierroksilla keskustelun ja havainnoinnin pääpaino oli Vantaan jalankulkuympäristöjen nykyisessä laadussa ja kehittämistarpeissa kohderyhmien tarpeisiin ja toiveisiin keskittyen. Lisäksi tilaisuuksissa kartoitettiin kohderyhmän edustajien toiveita kaupunkisuunnittelun osallistamisen ja viestinnän toimintatavoista.

Vuorovaikutteisissa tilaisuuksissa havainnot Vantaan jalankulkuympäristöjen nykyisestä laadusta ja kehittämistarpeista pyöri samojen teemojen ympärillä. Havaintoja tehtiin mm. kulkuväylistä, kadunylitys järjestelyistä, liikuntaesteisten pysäköintipaikoista, tilapäisistä liikennejärjestelyistä sekä kunnossapidosta. Lisäksi työpajassa keskusteltiin palveluiden sijoittelusta ja kokemuskierroksilla luiskista ja portaista. Seuraavalla kalvolla on nostettu keskeisimpiä havaintoja jalankulkuympäristöjen nykyisessä laadussa ja kehittämistarpeissa, joita ilmeni vuorovaikutteisilla tilaisuuksissa.

Osallistamisen ja viestinnän toimintatapojen osalta tunnistettiin tarve kehittää vuorovaikutteisten tilaisuuksien markkinointia houkuttelevammaksi ja toteuttaa markkinointia kohdennetummin, jotta saadaan asukkaita aktiivisemmin osallistumaan. Tiedonjakoa on toteutettava **kohdennetusti ja monikanavaisesti huomioiden Vantaan alueellisuus, monikulttuurisuus sekä kohderyhmien erityistarpeet.**

Esteettömyyden erikoistason reittien määrittely

Esteettömyyden tavoitetasot

Esteettömän rakentamisen SuRaKu-projektin myötä esteettömyydelle asetetut tavoitteet on perinteisesti jaettu kahteen tavoitetasoon: **erikoistasoon ja perustasaan**. **Vantaan kaupunki hyödyntää tätä kahden esteettömyyden tason jaottelua kaupunkiympäristön kehittämisessä.**

Jaottelu kahteen tavoitetasoon pohjautuu eri alueiden toiminnallisten tarpeiden huomiointiin ja resurssien kohdentamiseen käyttäjien kannalta keskeisille alueille ja reiteille. Esteettömyyden erikoistasoa ei voida käytettävissä olevat resurssit huomioiden realistisesti asettaa tavoitteeksi koko kaupungin alueella, vaan määrittelyssä on painotettu alueita, joilla on erityisen paljon vanhus- ja vammaispalveluja.

Esteettömyyden erikoistasoa vaativat alueet ja reitit määritellään alue- tai reittikohtaisesti asemakaavoitusvaiheessa ja ennen toteutussuunnittelun käynnistymistä.

- Erikoistaso määräytyy alueen palvelutarjonnan ja käyttäjämäärien mukaan tavallista suurempia esteettömyysvaatimuksia omaavista alueista, reiteistä tai kohteista.
- Erikoistasoa vaativat alueet ja niiden rajausta tehdään aina tapauskohtaisesti.

Esteettömyyden perustaso

- Peruskorjauksessa pyritään vähintään perustason tavoitteeseen.
- Tavoitteena on, että kaikki uudisrakentaminen on vähintään esteettömyyden perustason mukaista.

Määrittelyä tullaan tarkentamaan vielä hankkeen jälkeen eri alueiden suunnittelun edetessä.

Vantaan kaupungin nykyiset suunnitteluperiaatteet

Vantaalla esteettömyyden erikoistason kohteissa noudatetaan kaupungin omia periaatteita, SuRaKu-ohjeistusta sekä SUJUVA-ohjetta. Nämä ohjeet linjaavat erikoistason reittien määrittelyä ja suunnittelua seuraavasti:

- **SuRaKu-ohjeistuksen mukaisesti** erikoistason alueet määritellään palvelutarjonnan ja käytön mukaan.
  - Erikoistason kohteiksi on määritetty SuRaKussa kävelykatuympäristöt, keskusta-alueet, joilla on paljon julkisia palveluita, palvelukeskusten ja -talojen ympäristöt, sairaaloiden ja terveysasemien ympäristöt, muut vanhus- ja vammaispalveluiden toimintapaikkojen ympäristöt, julkisen liikenteen terminaalit ja pysäkki-alueet, liikunta- ja leikkipaikat, joissa on kiinnitetty erityisesti huomiota niiden soveltuvuuteen eri käyttäjäryhmille sekä erityiset esteettömät reitit esimerkiksi virkistysalueilla.
- **Asemaympäristöjä** koskee esteettömyyden erikoistason vaatimukset.
  - SUJUVA-ohjeen määritelmän mukaisesti asemaympäristö on määritelty käsittämään sekä itse aseman, eli metro tai juna-aseman asemarakennuksineen sekä esteettömät reitit lähimmille joukkoliikenneyhteyksille, saattoliikenne- ja pysäköintialueille.
- **Vantaan kaupunkitilaohjeen mukaisesti**
  - Pääosin erikoistason ratkaisuja käytetään esteettömyyden erikoistason alueilla, kuten asemaympäristöissä.
  - Bussipysäkit toteutetaan lähtökohtaisesti aina esteettöminä, vähintään perustason mukaisesti. Esteettömyyden erikoistason mukaisesti toteutettavat pysäkit ja niiden yhteyteen tulevat reitit määritetään tapauskohtaisesti.
  - Raitiotiepysäkit toteutetaan aina esteettömyyden erikoistason ratkaisuin. Lähtökohtaisesti erikoistason reitti jatketaan lähimmälle vaihtopysäkinä toimivalle bussipysäkille ja/tai juna-asemalle. Raitiotiepysäkkien lähiympäristössä muut esteettömyyden erikoistason reitit määritetään tapauskohtaisesti mm. palveluverkon mukaan.
  - Suojatieratkaisuissa noudatetaan Vantaan tyyppipiirustuksia, joiden määrittämisessä on huomioitu esteettömyyden tasot.

Vantaan kaupungin periaatteet (1/3)

Yleiset periaatteet

Hankkeen aikana tehty erikoistason reittien määrittely kuvaa tavoitetilaa ja ohjaa suunnitteluratkaisujen valintaa jatkossa. Lisäksi linjatut määrittämisperiaatteet ohjaavat uusien erikoistason reittien määrittystä.

- Suunnittelussa ja rakentamisessa käytetään jatkossa kunkin alueen tavoitetason mukaisia mitoitusohjeita ja muita linjauksia.
- Esteettömien reittien tarve ja jatkuvuus on tarkastettava aina asemakaavan laadinnan yhteydessä. Määrittelyä **päivitetään** jatkuvana prosessina tavoiteverkon reittiaineistoon suunnittelijoiden käyttöön.
- Reittien määrittely on toteutettu koko kaupungin alueelle olemassa olevan katuverkon ja puistoreittien jalankulun reiteille. Kohteiden suunnittelun ja toteutuksen edetessä reittilinjauksia päivitetään kartalle.
- Nykyisen verkon lisäksi on tunnistettu kehittyviä maankäytön alueita, joilla tarkka erikoistason reittien määrittely tulee tehdä suunnittelun edetessä.

Vantaan kaupungin periaatteet (2/3)

- Erikoitason reiteillä pyritään reittien **jatkuvuuteen** ja riittäviin yhtäjaksoisiin erikoistason reitteihin tärkeimmissä jalankulun kohteissa.
  - Erityistä huomiota kiinnitetään jatkuvuuteen yleiskaavan kaupunkikeskustojen alueilla (C-merkintä), liikennepoliittisen ohjelman yhteydessä määritetyillä keskusta-alueiden ja kestävä liikumisen vyöhykkeiden alueilla sekä kävelyn edistämishojelman myötä tunnistetuilla kävelyhubien alueilla.
- Tavoitteena on toteuttaa erikoistason reitti **suorimman reitin mukaan**. Poikkeuksellisissa olosuhteissa voidaan hyväksyä myös kiertävät esteettömät reitit.
  - Mahdollinen korvaava reitti linjataan kulkemaan mahdollisimman läheltä ensisijaista yhteyttä.
  - Syinä korvaavalle reitille voivat olla mm. korkeuserot tai historialliset arvot.
- **Kävelykadut** ovat esteettömyyden erikoistasoa.
- Reittien varrella sijaitsevat **suojatiet** toteutetaan erikoistason ratkaisujen mukaisina. Suojatiet toteutetaan erikoistason esteettöminä symmetrisesti kadun molemmille puolille. Reittien varrelle sijoittuvat jalankulun ylityspaikat eivät kuulu erikoistason tavoiteverkkoon.
- Tavoitteena on, että **jalankulku- ja pyöräliikenne erotetaan** toisistaan kaikilla erikoistason esteettömillä reiteillä.
  - Mikäli erottelu ei ole mahdollista kadun poikkileikkaus huomioiden, turvataan riittävä väylän leveys käyttäjämääriin nähden.

Vantaan kaupungin periaatteet (3/3)

Palvelukohteisiin liittyvät kriteerit

- **Esteettömyyden erikoistasoa ovat joukkoliikenteen terminaalit ja muut keskeiset solmupisteet**
  - Juna-asemat: asemaympäristöt sekä kulkuyhteydet asemaan liittyviin palveluihin (asemarakennus sekä reitit lähimmille joukkoliikenneyhteyksille, taksiasemalle, saattoliikenne- ja pysäköintialueille)
  - Bussiterminaalit: keskeiset reitit terminaalien alueella
  - Raitiotiepysäkit: pysäkit ja niiden lähiympäristöt (ml. suojatiet, odotustilat ja reitit bussin vaihtopysäkeille).
  - Lentoasema: keskeiset reitit aseman ympäristössä
- Erikoistason **reitti turvataan vähintään palvelukohdetta lähimmälle bussi- ja raitiotie pysäkillä tai juna-asemalle** palveluverkon mukaan. Erikoistason reittien määrittämisessä käytettäviä kaupungin palveluita ovat seuraavat:
  - **Sosiaali- ja terveystalvet** (terveysasemat, sairaalat, kehitysvammapoliklinikka, hyvinvointikeskukset)
  - **Vanhus- ja vammaistalvet** (vammaistalven päivätöiminta, kehitysvammahuollon työllistämistalvet, kehitysvammahuollon päivätöiminta, iäkkäiden päivätöiminta, iäkkäiden sosiaalityö) sekä **vanhus- ja vammaistalvumistalviköt** (asumistalviköt seuraavin osin: iäkkäiden palveluasuminen, iäkkäiden laitostalvet, kehitysvammahuollon asumistalvet, vammaistalven asumistalvet)
    - Vanhus- ja vammaistalven toimipaikat sekä asumistalviköt sijaistevät keskenään erilaisilla alueilla. Jotta rajallisia resursseja voidaan keskittää esteettömyyden kehittämiseen alueille, joilla on paljon käyttäjiä ja siten kriittisin tarve, on erikoistason reittityksen tavoitetilassa laadittu priorisointiluokitus kohteita ympäröivä maankäyttö ja palveluverkko huomioiden. Vanhus- ja vammaistalven toimipaikoista priorisoidaan kohteet, jotka sijaistevät muiden erikoistason reittien määrittelyyn valittujen talven lähiesyydessä. Esteettömien ratkaisujen tarpeita on tunnistettu kaikille vanhus- ja vammaistalven yksiköille, mutta resurssien rajallisuudesta johtuen pyritään 1. priorisointiluokan kohteiden esteettömyys takaamaan ensin.
  - **Liikunta- ja leikkipaikat, joilla on huomioitu kaikki käyttäjät** (Kuusijärven uimaranta, Elmon urheilupuisto, ei tiedossa olevia leikkipaikkoja)
  - **Muut keskeiset talvet** (Vantaa-infot, uimahallit, Kelan toimipisteet sekä suurimmat kauppakeskukset kuuluvat priorisointiluokan 1 kohteisiin. Lisäksi kirjastot, kirkot, neuvolat, hammashoitolat, museot, kulttuurin monitoimitalat ja konsertti- ja kulttuuritalot huomioidaan priorisointiluokan 2 kohteina).
  - **Esteettömät reitit virkistysalueilla** (Kuusijärvi)

Yhteenveto määrittelyksessä huomioituista palveluista

Palvelukohteiden jaottelu priorisointiluokkiin 1 ja 2

Priorisointia käytetään resurssien kohdentamisen työkaluna. Kuitenkin tavoitteena on, kaikissa kohteissa toteutuu vähintään esteettömyyden perustason vaatimukset. Uusilla alueilla ja julkisen kaupunkitilan peruskorjauksen yhteydessä arvioidaan tapauskohtaisesti erikoistason toteuttamisedellytykset.

ENSISIJAISET ERIKOISTASON PALVELUKOhteet

- Juna-asemat: asemaympäristöt sekä kulkuyhteydet asemaan liittyviin palveluihin: asemarakennus sekä reitit lähimmille joukkoliikenneyhteyksille, taksiasemalle, saattoliikenne- ja pysäköintialueille
- Bussiterminaalit: keskeiset reitit terminaalien alueella
- Raitiotiepysäkit: pysäkit ja niiden lähiympäristöt (ml. suojatiet, odotustilat ja reitit bussin vaihtopysäkeille).
- Lentoasema: keskeiset reitit aseman ympäristössä
- Sosiaali- ja terveysterveyst; terveysasemat, sairaalat kehitysvammapoliklinikka, hyvinvointikeskukset; ml. reitit lähimmälle bussi- tai raitiotiepysäkille tai juna-asemalle
- Vanhus- ja vammaispalvelut
  - vammaispalvelun päivätoiminta, kehitysvammahuollon työllistämispalvelut, kehitysvammahuollon päivätoiminta, iäkkäiden päivätoiminta, iäkkäiden sosiaalityö; ml. reitit lähimmälle bussi- tai raitiotiepysäkille tai juna-asemalle. Kohteita ympäröivä maankäyttö ja palveluverkko huomioiden, ensisijaisina kohteina huomioidaan kohteet, jotka sijaistevat muiden erikoistason reittien määrittelyyn valittujen palveluiden läheisyydessä.
- Vanhus- ja vammaisasumisyksiköt
  - asumisyksiköt seuraavin osin: iäkkäiden palveluasuminen, iäkkäiden laitospalvelu, kehitysvammahuollon asumispalvelut, vammaispalvelun asumispalvelut; ml. reitit lähimmälle bussi- tai raitiotiepysäkille tai juna-asemalle. Kohteita ympäröivä maankäyttö ja palveluverkko huomioiden, ensisijaisina kohteina huomioidaan kohteet, jotka sijaistevat muiden erikoistason reittien määrittelyyn valittujen palveluiden läheisyydessä.
- Erityiset reitit virkistysalueilla sekä liikunta- ja leikkipaikoilla, joilla on huomioitu kaikki käyttäjät; ml reitit lähimmälle bussi- tai raitiotiepysäkille tai juna-asemalle
- Muut palvelut: Vantaa-infot, uimahallit, Kelan toimipisteet sekä suurimmat kauppakeskukset; ml reitit lähimmälle bussi- tai raitiotiepysäkille tai juna-asemalle

TOISSIJAISET PALVELUKOhteet

- Vanhus- ja vammaispalvelukohteet, jotka eivät kuulu priorisointiluokkaan 1
- Vanhus- ja vammaisasumisyksiköt, jotka eivät kuulu priorisointiluokkaan 1
- Muut palvelut: kirjastot, kirkot, neuvolat, hammashoitolat, museot, kulttuurin monitoimitalot ja konsertti- ja kulttuuritalot; ml. reitit lähimmälle bussi- tai raitiotiepysäkille tai juna-asemalle.

Kehittämisratkaisut

Kehittämiskatkaisut

Toimenpideohjelmassa kuvataan ne kehittämiskatkaisut, joita toteuttamalla kaupunki mahdollistaa että ikäihmisten sekä liikkumis- ja toimimiskajoitteisten henkilöiden tarpeet ja edellytykset tulevat paremmin otetuksi huomioon kaupunkiympäristössä ja heitä osallistetaan aiempaa enemmän.

Toimenpiteet on jaettu kahteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- **Toimintamallit ja suunnitteluprosessit:** Kehitystoimet, jotka edistävät tavoitteiden toteuttamista, kehittävät kaupungin sisäisiä toimintamalleja ja lisäävät asiantuntijoiden esteettömyyden edistämisen osaamista.
- **Kaupunkiympäristön parantaminen:** Kehittämiskatkaisut, jotka edistävät kaupunkiympäristön jalankulkuolosuhteiden esteettömyyden ja turvallisuuden parantamista liikkumis- ja toimimiskajoitteisten henkilöiden tarpeet ja edellytykset huomioon ottaen. Samalla parantamistoimet kehittävät jalankulkuympäristöjä kaikkia liikkujia paremmin palveleviksi. Parantamistoimia vaativien kohteiden tunnistamisessa hyödynnetään laadittua esteettömyyden inventointilomaketta ja inventointituloksia. Inventointeja jatketaan kaupungin omana työnä hankkeen jälkeen. Inventointituloksia hyödynnetään parannustoimenpidekohteiden tunnistamisessa. Resurssien kohdentamiseksi käyttäjien kannalta keskeisille reiteille toimenpiteitä priorisoidaan mm. hyödyntäen erikoistason esteettömyyden tavoitetilan reititystä.

Esteettömyyden edistämistyö on eri tahojen yhteistyötä ja eri toimenpiteiden vastuutahot vaihtelevat teeman mukaan. Se mahdollistaa useiden toimenpiteiden samanaikaisen edistämisen ja aktiivisen esteettömyyden kehittämisen käynnistämisen Vantaalla. Toimenpiteiden toteutuksesta vastaavat etenemispolkuun kirjatut vastuutahot yhteistyössä muiden yhteistyötahojen kanssa. Vastuutahot ovat aina kaupungin toimialojen palvelualueita, mutta yhteistyötahoja voivat olla niin kaupungin organisaatioon kuuluvat osapuolet kuin muut sidosryhmät kuten yhdistykset tai yritykset.

Kehittämiskatkaisut:

- Erikoistason esteettömien reittien määrittelyn käyttöönotto
- Kohderyhmien osallistamisen kehittäminen
- Periaatteet kiveysten ja tummuuskontrastien käytöstä varoitus- ja huomiotarkoituksessa
- Periaatteet liikuntaesteisten pysäköintipaikoista
- Tilapäiset jalankulun järjestelyt
- Jalankulkuväylien esteettömyys
- Suojateiden parantamissuunnitelmat
- Jalankulun opastus
- Levähdyspaikat
- Jalankulkureittien kunnossapidon kehittäminen

4 §

Vantaan kaupungin rakennusjärjestys

IK

Kaupunkiympäristön toimialalla on valmisteilla rakennusjärjestyksen uudistus, joka on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2024 alussa. Johtava lupa-arkkitehti Ifa Kytösaho esittelee rakennusjärjestyksen sisältöä kokouksessa.

Vammaisneuvosto 20.9.2023

Esitys:

Päätetään merkitä esitys tiedoksi.

Käsittely:

Vammaisneuvosto palaa rakennusjärjestykseen, kun luonnos julkaistaan, ja antaa silloin kommenttikierroksen yhteydessä oman mielipiteensä.

Päätös:

Päätettiin merkitä esitys ja keskustelu tiedoksi.

Liite:

- Esitys Vantaan kaupungin rakennusjärjestys 20.9.2023

Lisätiedot:

Ifa Kytösaho
johtava lupa-arkkitehti
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Rakennusjärjestyksen uusiminen

Ifa Kytösaho, johtava lupa-arkkitehti, Vantaan rakennusvalvonta

Vammaisneuvosto 20.9.2023

MIKÄ ON RAKENNUSJÄRJESTYS?

- Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunnassa tulee olla rakennusjärjestys (MRL 14 §, myös RakL 17 §).
- Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.
- Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset.
- Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle **kohtuuttomia**.
- Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea **rakennuspaikkaa, rakennuksen kokoa ja sen sijoittumista, rakennuksen sopeutumista ympäristöön, rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennelmia, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, suunnittelutarvealueen määrittelemistä sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja**.
- Rakennusjärjestyksessä voidaan päättää joidenkin **toimenpiteiden jättämisestä luvanvaraisuuden** ulkopuolelle. Siinä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa on asiasta toisin määrätty.

Nykyinen rakennusjärjestys on kaupunginvaltuuston 15.11.2010 hyväksymä ja se on tullut voimaan 1.1.2011. Rakennusjärjestyksen muutoksen laatimiseen on ryhdytty apulaiskaupunginjohtajan päätöksellä.

Uudistamisen tavoitteena on

- parantaa *täydennysrakentamisen* mahdollisuuksia pientalorakentamiseen tarkoitetuilla tonteilla sekä tarkastella kuntakohtaisen sääntelyn keventämismahdollisuuksia.
- huomioida rakennusjärjestyksen määräyksissä *uudistuneet valtakunnalliset säännökset* ja ajanmukaistaa määräyksiä kaupungin strategian, saadun kokemuksen ja käytännön havaintojen pohjalta niin, että se toimii entistä paremmin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen rakentamisen ja hyvän elinympäristön muodostamisen ohjausvälineenä.
- valmistautua uuteen *vuoden 2025 alussa voimaan tulevaan Rakentamislakiin*. Rakennusjärjestys joudutaan uusimaan lain voimaan tulon jälkeen uudelleen, sillä lakimuutokset ovat rakenteellisia ja uudistuksen vaikutus rakennusjärjestyksen sisältöön on merkittävä. Tätä ennakoidaan sisällöllisesti jo tässä uudistuksessa.

Rakennusjärjestyksen uudistamisen sisältökysymyksistä

Tarkasteltuja sisältökysymyksiä ovat muun muassa

- vihertehokkuuden käyttö
- paikallisuus/kaupunginosakohtaisuus, erilaisten määräysten käyttö pientalovaltaisten tai kaupunkikeskusten välillä
- arvioidaan keinoja täydennysrakentamisen edistämiseksi
- rakentamisen määrä ja rakennuspaikan koko
- rakentamisen luvanvaraisuus
- pienimuotoinen piharakentaminen
- pihajärjestelyt ja ajoliittymät
- autojen ja polkupyörien pysäköinti

Nykyinen rakennusjärjestys toimii sisällöllisenä pohjana muutoksille.

Kuntaliitto on tammikuussa 2019 julkaissut rakennusjärjestyksen uuden mallirungon, jonka soveltuvuutta arvioidaan muutostyön yhteydessä.

- *mallissa esimerkiksi esitetään ohjeistusten linkittämistä rakennusjärjestykseen; ohjeet helpommin pidettävissä ajantasalla*

Vaikutusten arviointi

Rakennusjärjestyksen uudistamisen vaikutuksia arvioidaan alla olevan jaottelun mukaan.

- vaikutukset lainsäädännöstä
- kaupunkikuvalliset ja arkkitehtuuriset vaikutukset
- viranomaisohjausvaikutukset
- turvallisuusvaikutukset
- ympäristövaikutukset
- energiataloudelliset vaikutukset
- vaikutukset asuinympäristön viihtyisyyteen
- taloudelliset vaikutukset

Rakennusjärjestyksen uudistamisen selostuksessa esitetään johtopäätökset ja tiivistelmät selvityksistä ja arvioidaan keskeisiä vaikutuksia.

Osallistamisen prosessin lakiperustaa

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan **osallisia** ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin rakennusjärjestys saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62 §).

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennusjärjestystä valmisteltaessa on *soveltuvin osin noudatettava* mitä MRL 62 §:ssä säädetään vuorovaikutuksesta ja MRL 65 §:ssä ehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville.

Osallisia ovat muun muassa:

- kaupungin asukkaat, maanomistajat ja hallinto-oikeuden omistajat
- kaupungissa toimivat yritykset, yhteisöt, yhdistykset, seurakunnat ja järjestöt
- kaupungin eri hallintokunnat
- naapurikunnat

Osallisia ovat myös ne viranomaistahot ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Liikennevirasto (rautatiet- ja vesialueet)
- Pelastuslaitos
- Vantaan kaupungin museo
- tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt, energiayhtiöt
- Uudenmaan liitto, HSY, HSL, TUKES,

Viranomaisyhteistyö järjestetään lausuntomenettelynä.

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Kaupungin sisäinen **aloitusseminaari järjestettiin 13.10.2021**. Tilaisuudessa kartoitettiin uudistamisen tarpeita ja mahdollisuuksia. Tilaisuudessa esitetyt huomiot otettiin uudistamisen lähtökohdiksi.

- Vantaan palautekanavan ja Rakennusvalvonnan neuvontapyyntöjen aiheista laadittiin tarkastelu.
- Kuntaliiton uuden mallipohjan ja vanhan rakennusjärjestyksen rakenteista laadittiin virkamiestyönä vertailu, johon kerättiin kaupungin sisäisellä selvityksellä kommentteja poikkihallinnollisin työryhmätapaamisin.

Kuntalaisia tiedotettiin rakennusjärjestyksen uudistamisesta **asukaslehdessä julkaistulla tiedotteella** maaliskuussa 2022, jossa kehoitettiin kuntalaisia ja järjestöjä jättämään mielipiteitä rakennusjärjestyksen uudistamisesta Vantaan palautekanaviin. Uudistamisesta laadittiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma, joka on julkaistu rakennusjärjestyksen uudistamisesta kertovalla verkkosivulla <https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen-ja-tontit/rakennusjarjestyksen-uudistaminen>

Asukasilta järjestettiin 6.9.2022 Vantaan valtuustosalissa. Saadut mielipiteet kirjattiin uudistamisessa huomioon otettavaksi.

- **Pykälää on valmisteltu** kaupungin virkamiestyönä poikkihallinnollisissa työryhmissä alkuvuonna 2023. Tässä vaiheessa rakennusjärjestyksen rakenne muistuttaa aikaisempaa, päätöstä Kuntaliiton malliohjeen mukaiseen muotoon muuttamisesta ei ole vielä tehty.

Tämä tilaisuus 20.9.2023 on osa **vuorovaikutuksellista** valmistelua.

Mielipiteiden kerääminen

Mielipiteitä on kerätty työn eri vaiheissa mm. seuraavilla tavoilla:

- lausunnot eri viranomaisilta ja yhteisöiltä
- projektiryhmän työskentely (projektiryhmä kutsuu asiantuntijoita tarpeen mukaan)
- mielipiteiden ja muistutusten jättäminen nähtävillä olojen aikana
- rakennusjärjestystä esitellään tarvittaessa yleisötilaisuuksissa
- ottamalla suoraan yhteyttä projektiryhmän jäseniin
- sähköpostiviestit

Yhteystiedot löytyvät osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) lopussa.

<https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/OAS-Rakennusjarjestys-2022-03-07.pdf>

Tavoiteaikataulu ei toteutunut

- rakennusjärjestyksen uudistamisen käynnistäminen lokakuu 2021
  - valmistelevan projektiryhmän kokoaminen lokakuu 2021
  - osallistumis- ja arviointisuunnitelman laadinta ja asettaminen nähtäville maaliskuu 2022
- => valmistelu jaettu kahteen osioon:
- teknisluontoiset muutokset syksyllä 2023
  - Suuremmat muutokset pitkän kaavan mukaan vuonna 2024
- rakennusjärjestysehdotuksen valmistelu ja asettaminen nähtäville ~~touko-kesäkuu 2022~~
tekisluonteiset muutosehdotukset nähtäville syksyllä 2023?
  - ehdotuksista saatujen mielipiteiden käsittely ~~kesällä 2022~~ **loppuvuodesta 2023**
  - rakennusjärjestyksen hyväksyminen ~~marras-joulukuu 2022~~ **loppuvuodesta 2023**
  - rakennusjärjestyksen voimaantulo ~~tammikuu 2023~~ **vuodenvaihte 2024**

Tavoiteaikataulu ei toteutunut

- rakennusjärjestysluonnoksen valmistelu ja asettaminen nähtäville ~~touko-kesäkuu 2022~~
keväät 2024?
- luonnoksesta saatujen *mielipiteiden* käsittely ~~kesällä 2022~~
keväät 2024 ?
- rakennusjärjestysehdotuksen valmistelu ja asettaminen nähtäville ~~elo-syyskuu 2022~~
kesä 2024?
- *muistutusten* käsittely ~~lokakuu 2022~~
kesä 2024?
- rakennusjärjestyksen hyväksyminen ~~marras-joulukuu 2022~~
syksy 2024?
- rakennusjärjestyksen voimaantulo ~~tammikuu 2023~~
syksy 2024?

Luonnos rakennusjärjestykseksi

Luonnos uudesta rakennusjärjestyksestä tulee nähtäville, keväällä 2024.

Ehdotus tulee myös nähtäville oletettavasti kesällä 2024

EHDOTUS RAKENNUSJÄRJESTYKSEKSI

Ehdotus uudeksi rakennusjärjestykseksi käsitellään kaupunginhallituksessa, joka päättää sen nähtäville asettamisesta ja lausuntojen pyytämisestä. Ehdotus rakennusjärjestykseksi asetetaan julkisesti nähtäville MRA 6 §:n mukaisesti 30 päivän ajaksi. Rakennusjärjestysehdotuksesta on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys vaikuttaa.

Nähtävilläolosta kuulutetaan kaupungin verkkosivuilla. Ehdotus rakennusjärjestyksestä on nähtävillä myös Vantaa-Infoissa. Tavoiteaikataulun mukaan rakennusjärjestyksen muutosehdotus käsitellään kaupunkiympäristölautakunnassa ja kaupunginhallituksessa ~~syksyn 2022 aikana.~~

Muistutukset ja lausunnot

Rakennusjärjestyksen muutosehdotus on MRA 6 §:n mukaisesti nähtävillä 30 päivän ajan, jolloin siitä on mahdollisuus jättää kaupunginhallitukselle osoitettu muistutus Vantaan kirjaamoon joko kirjeellä tai sähköpostilla. Rakennusjärjestysehdotuksesta pyydetään lausunnot keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä. Muistutuksiin ja lausuntoihin annetaan vastineet.

Hyväksyminen ja voimaantulo

- **Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto** käsittelee rakennusjärjestyksen ehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot ja esittää rakennusjärjestysehdotuksen hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunnalle. Kaupunkiympäristölautakunta esittää hyväksymistä edelleen kaupunginhallitukselle, joka päättää hyväksyä muistutusten ja lausuntojen johdosta laaditut vastineet ja ehdotukseen mahdollisesti tehtävät tarkistukset.
  - Jos ehdotukseen tehdään oleellisia muutoksia, se asetetaan uudelleen nähtäville (MRA 32 §).
- Maankäyttö- ja rakennuslain 15 §:n mukaan **rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto**.
  - **Kaupunginhallitus esittää** rakennusjärjestysehdotuksen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.
- Hyväksymispäätöksestä ilmoitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä niille viranomaisille, kaupungin jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä pyytäneet päivitysehdotuksen ollessa nähtävillä.
- Voimaan tullut rakennusjärjestys lähetetään maanmittauslaitokselle, maakunnan liitolle, naapurikunnille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lähetetään ilmoitus rakennusjärjestyksen voimaantulosta.

Muutoksenhaku

Kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksestä voi hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään.

Päivitetty rakennusjärjestys tulee voimaan, kun hyväksymistä koskeva kaupunginvaltuuston päätös on saanut lainvoiman ja siitä on kuulutettu, kuten kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.

Vantaan nykyinen rakennusjärjestys

Rakennusjärjestys aina **alisteinen**, jos samasta asiasta säädetty yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa, rakennusjärjestys väistyy (MRL 14 §)

Löytyy Vantaan kaupungin verkkosivuilta

<https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen-ja-tontit/rakennusvalvonta/rakentamisen-luvat-ja-ohjeet/vantaan-kaupungin-rakennusjarjestys>

- 9 lukua, 58 pykälää
- Monet pykälät yhtä aikaa voimassa olevia, tulee siis lukea koko rakennusjärjestys ymmärtääkseen kokonaisuutta

Luvut

I Yleistä

II Rakennuksen rakentaminen

III Pihamaa ja tontti

IV Erityiset määräykset pientalon rakentamisesta

V Erityiset määräykset rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella

VI Rakennuksen elinkaari

VII Julkinen kaupunkitila

VIII Työmaat

IX Ympäristön ja terveydensuojelu

Esteettömyys ja saavutettavuus rakennusjärjestyksessä

Esteettömyys mainitaan nykyisessä rakennusjärjestyksessä vain katujen, torien ja muiden vastaavien liikennealueiden suunnittelun ja rakentamisen sekä julkisen katutilan rakennelmien ja laitteiden yhteydessä (36 §, 37 §)

” Katujen, torien ja muiden vastaavien liikennealueiden päällystemateriaalit ja muut rakenteet on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan ja ominaispiirteisiin sopiviksi ja esteettömiksi.” (36 § 1 mom.)

”Julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien koko, rakenne ja ulkoasu on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan sopivaksi ja siten, etteivät ne muodosta estettä liikkumiselle tai toimimiselle.” (37 § 1 mom.)

Esteetön ja saavutettava ympäristö asiaa sivuavia säännöksiä

Rakennusjärjestys täydentää muita säännöksiä

Se voi sisältää **tekniisiä rajoituksia, minimimittoja**

- Esimerkiksi erkkeri saa ulottua katualueelle 1,5 metriä, kunhan sen alla vapaa alikulkukorkeus on vähintään 3,2 metriä (6 § kohta 2)

Tai **prosessiin liittyviä säännöksiä**

- *Toimenpideluvanvaraisuudesta vapautettuja toimenpiteitä* ovat mm. tonttien välisen aidan rakentaminen, EHDOLLA ETTÄ naapuri suostuu
JA EHDOLLA ETTÄ rakentamisessa noudatetaan voimassa olevan asemakaavan määräyksiä ja kyseiseen rakentamiseen liittyviä säännöksiä. (21 a § ja 22 §)

Keskeiset muutosehdotukset

- Rakentamislaki tulee (1.1.2025 alkaen) osittain nostamaan lupakynnystä verrattuna siihen, mitä rakennusjärjestys nykyisellään vapauttaa
  - ⇒ Nyt käsitellään lupa-asioina sellaisia, mitkä eivät enää tulevaisuudessa edellytä rakentamislupaa
  - ⇒ Syytä vapauttaa jo nyt luvanvaraisuudesta
- Viherkertoimen käyttöönotto edistää kunnan strategisia tavoitteita
  - ⇒ Syytä ottaa käyttöön koko Vantaan alueella, selvityksiä ja sisältyy laajempaan muutosvalmisteluun
- Puuston säilyttämiseen ja kaatamista tarkennetaan
- Rakennustuotteiden kierrätystä pyritään mahdollistamaan
- Hulevesien käsittelyä tarkennetaan
- Tapahtumien järjestämistä helpotetaan

Vapautukset luvanvaraisuudesta kaikilla tonteilla

- Nykyisessä rakennusjärjestyksessä on erikseen pykälät
  - 21 a § Vapautukset toimenpideluvan hakemisesta kaikilla tonteilla
  - 22 § Vapautukset toimenpideluvan hakemisesta asuinpientalotonteilla
  - 37 § Julkisen kaupunkitilan rakennelmat ja laitteet
    - ” Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 62 § 1 - 6 ja 8 - 10 momenteissa tarkoitetut toimenpiteet eivät ole katu-, puisto-, tori tai muilla yleiseen käyttöön tarkoitetuilla kaupungin tai valtion omistamilla alueilla luvan varaisia”

⇒ Yhdenmukaistetaan, kaikki saman pykälän alle (21 a §)

- Vapautukset varsin pitkälle samankaltaisia kuin Helsingin uudessa rakennusjärjestyksessä
- Vapautukset noudattavat 1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain lupakynnyksiä
- **Pohdittavia asioita 37 § osalta voi olla muun muassa millä ehdoin toimenpiteet vapautetaan;**
  - Mitkä alueet jäävät luvituksen ulkopuolelle? Mitkä toimenpiteet?
Esim. Katu- ja puistoalueille tulevat muuntajat n. 8 m², 40-50 kpl vuodessa
  - Entä rakennuspaikat? Onko puutteita?
  - Tapahtumien järjestäminen? Mainokset katualueilla?
  - Näihin on syytä jättää mielipiteitä ja muistutuksia.

Edellisessä esityksessä 10 kohdan kehittämiskäsitteet, joista osa voitaneen viedä rakennusjärjestykseen ohjeiksi: mm. tilanpäisen jalankulun järjestelyt ja opastus yms.

YM: Esteettömyyden ja saavutettavuuden puutteista

Ympäristöministeriön nimittämä työryhmä selvitti esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumista talvella 2023 (<https://ym.fi/-/tyoryhma-esteettomyys-avaa-rakennetun-ympariston-kaikkien-kayttoon>)

Esitetään viittä kehittämisen teemaa

- Vahvistetaan ihmisoikeuslähtöistä esteettömyyttä
- Rakennetun ympäristön esteettömyydestä huolehditaan ennakolta
- Tarkastellaan esteettömyyttä kokonaisuutena
- Kehitetään yleisölle avoimien tilojen ja palvelujen esteettömyyttä
- Lisätään yleistä tietoisuutta esteettömyydestä ja sen merkityksestä

Raportti löytyy suomeksi ja ruotsiksi Ympäristöministeriön hankesivuilta

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/eedc7b72-fc05-4c75-a932-a91d16befdc0/e4776510-df56-447f-ab76-af496235d27a/RAPORTTI_20230419120046.PDF

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/eedc7b72-fc05-4c75-a932-a91d16befdc0/c86852cc-520a-48a1-b005-1f0f74752514/RAPORTTI_20230515084357.PDF

Havaittuihin puutteisiin voidaan osaltaan tarttua myös rakennusjärjestyksen säännöstöä täydentämällä

Liikkuminen

Raportista

Ulko- ja sisätiloissa on oltava edellytykset liikkua tasaisella pinnalla, esimerkiksi kynnyksettömyys, portaattomuus, pintojen tasaisuus ja ulkotilojen kunnossapito. Tilojen ja toimintojen tulee olla selkeitä ja helposti hahmotettavissa. Rakennuksen sisäänkäynnin läheisyyteen tarvitaan esteettömiä autopaikkoja, ja ovien tulee olla helposti avattavissa. Liikkumisen apuvälineiden säilyttämiseksi asuinrakennuksessa pitää varata tilaa.

Havaintoja?

Liikkumisen esteitä osataan melko hyvin välttää suunnittelussa ja toteutuksessa, muiden aistien rajoitteet jäävät vähemmälle huomiolla eikä niihin ole yhtenäisiä ohjeistuksia

- Liikkumisen rajoitteet: reittien katkeamattomuus tulee tarkastella
- Äänimajakoiden tarve?

Tilaratkaisut

Raportista

Tilaratkaisuilla voidaan vaikuttaa ihmisten toimintakykyyn, aistitiedon käsittelyyn, hahmottamiseen, keskittymiseen ja tarkkaavuuteen, kommunikaatioon ja poistaa tai vähentää ymmärtämiseen liittyviä ympäristön esteitä.

Tilojen riittävä mitoitus esimerkiksi kouluissa ja päiväkodeissa on tärkeää esteettömyyden ja toiminnallisuuden kannalta. Rakennuksessa tulisi olla hiljaisia huoneita tai tiloja sekä erillisiä tai eriytettävissä olevia tiloja.

Tilasuunnittelun ohjaaminen riittävään väljyyteen perustuu asetuksiin ja RT-korteissa esitettyihin mitoitusohjeistuksiin

- Onko näissä puutteita?

Ääniympäristö

Raportista

Tilan akustiikalla on suuri merkitys äänenlaadun, kuulemisen, puheen tunnistamisen sekä tilan hahmottamisen kannalta, ja siten se vaikuttaa myös tilassa liikkumiseen. Hyvä akustiikka antaa edellytykset tilassa liikkumiseen, äänen kuulemiseen, puheen tunnistamiseen ja ymmärtämiseen, keskittymiseen ja tarkkaavuuteen sekä turhien ärsykkeiden, melun ja kaikuisuuden poistamiseen.

Erityisesti meluisissa ja kaikuisissa ympäristöissä ja tiloissa tarvitaan äänensiirtoa, jonka avulla äänilähde, kuten ihmisen puhe, kulkee ilman häiriötä kuulon apuvälineisiin. Äänensiirto mahdollistaa apuvälinettä käyttäville puheen eri osien tunnistamisen ja puheesta selvän saamisen.

- Säännökset eivät yksiselitteisesti kerro, mitkä tilat tulee varustaa induktiosilmukoin ja miten niihin liittyvä opastus tulee olla järjestetty ja saatavilla.
- Äänimajakat nostettu esiin jo liikkumisen yhteydessä
- Onko muita puutteita havaittu?

Visuaalinen ympäristö

Raportista

Tilan hahmottamista ja tilassa toimimista tuetaan tummuuskontrastien avulla. Hyvä visuaalinen ympäristö tukee myös kommunikointia muuten kuin puheella. Esimerkiksi viittomakielen käyttöä tukevat riittävän avarat tilat, joissa on näköyhteys kaikkiin eri viittojiin. Tilassa ei saa olla visuaalisia häiriöitä, jotka vaikeuttavat viittomien erottamista.

Hyvä valaistus ei häikäise ja sitä on sopiva määrä. Valaistuksen tulee olla oikein kohdennettu, jotta se ei estä huulion tai viittomisen erottamista. Valaistuksen tulisi mahdollisuuksien mukaan olla säädettävä.

Mahdollisia puutteita ohjataan neuvoin

- Värisuunnittelu on toteutus suunnittelua, joten sen huomioon ottaminen tulee antaa ohjeistuksin, lupavaiheessa ratkaisuja ei vielä ole tarkasteltavaksi

Opasteet ja tiedonsaanti

Raportista

Yleisölle avoimien rakennusten ja muiden tilojen opastetekstit ja -kartat tulee tuottaa helposti ja moniaistisesti luettavassa ja ymmärrettävässä muodossa, ja niitä tulee olla riittävästi.

Opasteiden ymmärrettävyyttä tuetaan käyttämällä symboleita. Koho-opasteessa tieto voi olla esimerkiksi kohokuvioina tai pistekirjoituksena. Opaste voi perustua myös tuntoaistin avulla havaittavaan materiaalieroon. Taktiilit ovat ulko- ja sisätilassa olevia valkoisella kepillä havaittavia kohoamia, jotka ohjaavat henkilöä liikkumaan tilassa. Ääniopasteetpuolestaan mahdollistavat ulko- ja sisätiloissa suunnistamisen kuuloaistin avulla.

Tilojen esteettömyydestä tulisi olla kuvaukset, joissa huomioidaan myös aisti- ja kognitiivinen esteettömyys.

Onko rt-korttien ohjeistus riittävää?

- RT 91-11282 Kiinteistön opasteet, kortissa myös esteettömän sisäänkäynnin opastuksesta kuva 22.
- RT 98-11281 Liikennemerkkit ja opasteet kiinteistön ulkoalueilla

Rakennusjärjestys uusitaan uudelleen nopealla syklillä

Tällä kertaa rakennusjärjestys uusitaan hyvin nopealla syklillä uudelleen, päästää tekemään korjaussarja.

Rakennusjärjestyksen uusiminen on kuitenkin työläs ja ajallisesti melko pitkä prosessi, säännökset tulee olla tarkoituksenmukaisia.

Mielipiteitä syytä jättää luonnoksen ja ehdotuksen esilläoloaikana.

TOPTEN-lomakkeistoon koottu keskeisiä nykyisiä säännöksiä

- Esteettömyyden säännöksiä on koottu myös rakennusvalvontojen yhteisiin ohjeistuksiin TopTen-kortistoon. Nämä vapaasti kaikkien saatavilla ja tutustuttavissa. Neljä korttia esteettömyydestä
  - 117 e 01 Muun rakennuksen tai tilan esteettömyydestä
  - 117 e 02 Pientalojen esteettömyys
  - 117 e 03 Muun asuinrakennuksen esteettömyydestä
  - Lomake YL 10 Selvitys rakennuksen esteettömyydestä

Mielipiteiden kerääminen

Mielipiteitä on kerätty työn eri vaiheissa mm. seuraavilla tavoilla:

- lausunnot eri viranomaisilta ja yhteisöiltä
- projektiryhmän työskentely (projektiryhmä kutsuu asiantuntijoita tarpeen mukaan)
- mielipiteiden ja muistutusten jättäminen nähtävillä olojen aikana
- rakennusjärjestystä esitellään tarvittaessa yleisötilaisuuksissa
- ottamalla suoraan yhteyttä projektiryhmän jäseniin
- sähköpostiviestit

Yhteystiedot löytyvät osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) lopussa.

<https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/OAS-Rakennusjarjestys-2022-03-07.pdf>

Linkki rakennusjärjestykseen

Linkki rakennusjärjestyksen nettisivulle

<https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen-ja-tontit/rakennusvalvonta/rakentamisen-luvat-ja-ohjeet/vantaan-kaupungin-rakennusjarjestys>

Linkki rakennusjärjestys pdf-tiedostoon

<https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-kaupungin-rakennusjarjestys.pdf>

Kiitos

Vammaisneuvoston asiantuntijaedustajat Vantaan kaupungin eri toimialoilta, Vantaan ja Keravan vammaisneuvoston jäsenet sekä Vantaan seurakuntayhtymän edustajat esittelevät lyhyesti ajankohtaisia asioita, jotka saattaisivat kiinnostaa vammaisneuvostoa.

Vammaisneuvosto 20.9.2023

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Kaupungin johdon ja strategian toimiala

- Ulla Kauranen on vaihtanut työpaikkaa, uusi edustaja nimetään vammaisneuvostoon.
  - o Isoimpana asiana tuleva TE24-uudistus, eli TE-toimistojen tehtävien siirtyminen kuntiin. Asia otetaan laajemmin käsittelyyn vammaisneuvostossa jossain vaiheessa.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

- Paula Rinne aloittanut päivä- ja lomatoiminnan päällikkönä, pesti on uusi ja tuo lisäresurssia. Paula toimii myös vammaisneuvoston edustajana kasvatuksen ja oppimisen toimialalta.
- Yleisesti on haastavaa saada pätevää henkilökuntaa. Haaste on valtakunnallinen ja toimia tehdään rekrytoinnin tukemiseksi.
- Keskustelussa nousi esiin lomatoiminnan lomakkeiden epäselvyys. Hyvinvointialue tekee ne, eli palautteet näistä kannattaa ohjata sinne suoraan.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

- Kuulumiset erillisessä liitteessä
- Keskustelussa nousi esiin se, että kaupungin tuottamille lomaleireille ohjautuu lapsia, jotka tarvitsevat erityistä tukea, ja näistä ei tule ilmoitusta ilmoittautumisen yhteydessä
  - o yhteistyötä tähän liittyen olisi hyvä tehdä ja pohtia, onko nämä lapset väliinputoajia vai olisivatko ne oikeutettuja hyvinvointialueen tukeen ja tuettuun toimintaan
  - o kaupungin tehtävänä olisi miettiä, miten tässä tilanteessa olisi syytä tehdä, tehdä selkeämmät ohjeet ilmoittautumisen yhteyteen
  - o keskustelua jatketaan vammaisneuvoston toimesta myöhemmin

Kaupunkiympäristön toimiala

- Talousarviokäsittely käynnissä, toimitila ja infrainvestointibudjetti päätöksessä juuri tänään kaupunkitalalautakunnassa
  - o tuodaan vammaisneuvostolle loppuvuodesta katsausta siitä, mitkä hankkeet etenevät ensi vuonna
- Ratikka-hankkeessa, vammais- ja vanhusneuvostoille järjestetään bussiajelu ratikan reittiä pitkin jossain vaiheessa
- Kuusijärvellä on pysäköintialue otettu käyttöön, esteetön uimapaikka on ensi vuonna rakentamisessa.

- esteettömät parkkipaikat Kuusijärvelle: Niitä tulee kahdeksan (8) ja sijoittuvat alueen eteläpäähän, eli lähemmäksi palveluita.
- Keskustelussa nousi esiin, onko mahdollista järjestää tutustumiskierros Helsingissä avautuvaan Raide-Jokeriin. Koordinaattori vie tätä eteenpäin.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhusneuvosto

- Kokous ollut 6.9. Pöytäkirja [löytyy täältä sivuilta](#).
- Kokouksessa nousi esiin tarve käsitellä vammaisneuvoston viestintää ja muodostaa jonkinlainen suunnitelma viestinnälle. Kokouksessa käsiteltiin myös hyvinvointialueen palautejärjestelmä [Qpro:n kehittämistä](#). Siihen liittyen voi edelleen laittaa palautetta kehittämispäällikkö Miriam Teporalle (etunimi.sukunimi@vakehyva.fi)

Vantaan seurakuntayhtymä

- Näkövammaistyön diakonissa Terhi Suonsivu jää eläkkeelle 1.10.2023. Vammaistyön hanketyöntekijän rekrytointi on käynnissä.
- Hakunilaan valittu uusi kirkkoherra Salla Poropudas. Virkaanasettaminen vuoden 2024 alkupuolella.
- Korson kirkko on nyt avoinna myös samaa sukupuolta olevien parin vihkimistä varten.
- Kuolleiden lasten muistomerkki tullut Hämeenkylässä kirkolle.
- Tikkurilan kirkossa järjestetään kuolleiden lasten muistopäivän iltahetki lauantaina 23.9.2023 klo 18–19.30.

Päätös:

Merkittiin asiat tiedoksi

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

Anne Pakarinen, erityisliikunnan suunnittelija

Lautakunnan pöytäkirja ja mahdolliset nostot

Lautakunnan [pöytäkirja 15.8.2023](#)

Soveltavan liikunnan kohdeavustushakemuksia hyväksytty seuraavasti:

- Koivukylän Palloseura ry (1 ryhmä)
- Salibandyseura Vantaan (1 ryhmä)
- Uudenmaan munuais- ja maksayhdistys ry (1 ryhmä)
- Uudenmaan Parkinson-yhdistys, Tikkurilan Parkinson-kerho ry (1 ryhmä)
- Uudenmaan Pyörätuolitanssijat ry (1 leiri)
- Vantaan Hengitysyhdistys ry (4 ryhmää)
- Vantaan Muistiyhdistys ry (1 ryhmä)
- Vantaan Reumayhdistys ry (1 ryhmä)
- Vantaan Salamat ry (1 ryhmä)
- Vantaan Sydän ry (4 ryhmää)

Lautakunnan [esityslista 12.9.2023](#)

Soveltavan liikunnan kohdeavustushakemuksia käsittelyssä seuraavasti:

- Aisti Sport ry (7 ryhmää)
- Kukunori (1 ryhmä)
- Vantaan Näkövammaiset ry (2 ryhmää)
- Vantaan Reumayhdistys ry (4 ryhmää)

Huomioitavia asioita, jos saatte soveltavan liikunnan kohdeavustusta

Myönteinen avustuspäätös soveltavan liikunnan kohdeavustuksessa edellyttää seuraavia asioita:

- **Avustusta saanut toiminta tulee lisätä [Hobihobi.fi](https://hobihobi.fi)-harrastushakupalveluun mahdollisimman pian.**
  - Kyseessä on avustuksen maksamisen ehto. Valvomme tietojen lisäämistä palveluun.
    - Tiedot tulee lisätä palveluun vaikka avustuspäätöksessä olisi myönnetty vain maksuton tila.
  - Käytä tietojen lisäämisessä toiminnasta samaa nimeä, jota käytitte avustusta hakiessa.
  - Saat apua: Markus Helanen, Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi / Liikunnan palvelualue, 043 826 8440 markus.helanen@vantaa.fi
- **Avustuksesta tulee tehdä käyttöselvitys.**
  - Käyttöselvityksen voi jättää aikaisintaan uuden sähköisen asiointijärjestelmän käyttöönoton jälkeen. Avustuksen saajia informoidaan järjestelmän aukeamisesta erikseen sähköpostitse. Normaalisti käyttöselvitys tulee tehdä 30 päivän sisällä toiminnan päättymisestä.
    - Käyttöselvitys tulee tehdä vaikka avustuspäätöksessä olisi myönnetty vain maksuton tila
- **Toimi näin, jos avustuspäätös sisältää maksuttoman käyttövuoron:**
  - Jos haette käyttövuoroa vasta avustuspäätöksen saamisen jälkeen, ilmoita avustuspäätöksestä käyttövuoroja hakiessa.
  - Jos käyttövuoro on jo myönnetty toimintaan, ilmoita myönteisestä avustuspäätöksestä liikuntapalvelut@vantaa.fi, jotta käyttövuorot muutetaan maksuttomiksi.
- **Muista ilmoittaa muutoksista: liikunta.avustukset@vantaa.fi**

Liikunnan palvelualue, hankkeet

9.9.2023 Kaikille avoin luontoliikuntapäivä Kuusijärvellä klo 10-14

- Ulkoilupäivä pidettiin kauniissa säässä
- Osallistujia arviolta 250-300 henkilöä

3.10.2023 Ikäihmisten liikuntaraati klo 13-15 (+65 –vuotiaat)

- Myyrmäen Virtakirkon seurakuntasali
- Keskustellaan senioreiden liikuntatarpeista/-toiveista
- Ilmoittautumiset 26.9. mennessä p. 040 352 1506

5.10.2023 Ulkoilupäivä Vetokankaalla ja Vantaan Voimisteluseuran tiloissa (+65 –vuotiaat) klo 12-15

- Yhteistyössä Ikäinstituutin ja Vantaan Voimisteluseuran kanssa.
- Tapahtuma-paikka Vetokangas ja VVS tilat.
- Ohjelmassa tutustumista kuntosaliin ja tanssiin, mölkkyturnaus, pihapelejä ja ulkoilua. Ensimmäiset 100 hlöä saavat kahvia ja pullaa.

Liikutaan yhdessä valtakunnallisena iäkkäiden ulkoilupäivänä

to 5.10.2023 klo 12–15

Vetokannaksen uimaranta, Vantaanlaaksontie 3
ja Vantaan Voimisteluseuran tilat, Vetokuja 1 E

Ohjelmassa

Klo 12.30 Mölkkyturnaus

Klo 13–14.15 Tanssikokeilut tasa- ja puolitunnein

Klo 13–14.15 Kuntosali tutuksi

Pihapelejä, vinkkejä porrastreeniin ym. mukavaa

Kahvit ja pullat 100:lle ensimmäiselle!

Lisätietoa: Hanna Valkeinen, Ikäinstituutti, hanna.valkeinen@ikainstituutti.fi

Soveltavan liikunnan ja paraurheilun tilaa seuroissa ja yhdistyksissä kartoitetaan kysely avoimna 15.10. saakka

Suomen Paralympiakomitea toteuttaa yhteistyössä Liikuntatieteellisen Seuran ja Finland Svenska Idrottin kanssa **kyselyn urheiluseuroille ja liikuntaa järjestäville yhdistyksille**. Kyselyn tavoitteena on kartoittaa soveltavan liikunnan ja paraurheilun tilaa seuroissa ja yhdistyksissä sekä saada selville, millaisia tuen tarpeita seuroilla ja yhdistyksillä on palvelujen järjestämisessä toimintarajoitteisille henkilöille.

Toimintarajoitteisilla henkilöillä tarkoitetaan kyselyn kontekstissa kaiken ikäisiä liikkuja ruohonjuuritason kokeilijoista ja harrasteliikkuista aina kilpatason urheilijoihin saakka. He voivat toimia esimerkiksi paraurheilun lajeissa, Special Olympics -urheilussa (kuten Unified-toiminta), elinsiirtourheilussa tai kuurojen urheilussa. He voivat olla mukana myös muissa rooleissa, kuten ohjaajina, valmentajina tai vapaaehtoisina.

Kyselyssä kerätään tietoa Paralympiakomitean koordinoimaan ja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaan [Avoimet ovet VOL2 -hankkeeseen](#). Hanke käynnistyi kesäkuussa 2023 ja se on jatkoa Avoimet ovet -hankkeelle (2020–2023). Kysely on myös osa hankekoordinaattori **Nina Peltosen** YAMK:n opinnäytetyötä Kajaanin Ammattikorkeakouluun.

Kyselystä on kaksi eri versiota; toinen urheiluseuroille ja toinen liikuntaa järjestäville yhdistyksille. Yhdistyksiä voivat olla esimerkiksi paikalliset vammais- tai kansanterveysyhdistykset. Kyselyyn vastaaminen kestää noin viisi minuuttia ja vastaamisen voi keskeyttää ja jatkaa myöhemmin. Kyselyyn voi osallistua myös anonyymisti.

[Siirry seuroille suunnattuun kyselyyn tästä](#)

[Siirry yhdistyksille suunnattuun kyselyyn tästä](#)

Lue lisää:

- [Syksyllä 2023 kerätään tuoretta tietoa toimintarajoitteisten henkilöiden liikkumisesta ja harrastusmahdollisuuksista](#)

Lisätiedot:

- Suomen Paralympiakomitea, hankekoordinaattori Nina Peltonen, puh. 050 400 1532, nina.peltonen@paralympia.fi
- Suomen Paralympiakomitea, tutkimuspäällikkö Aija Saari, puh. 040 506 4208, aija.saari@paralympia.fi

Ikikallion tarinoita - näyttely

Vantaan kaupunginmuseo on toteuttanut näyttelyn **selkosuomeksi** [Ikikallion tarinoita](#) – Mammuteista meidän aikaamme -kuvakirjan pohjalta. Ikikallion tarinaan voit tutustua myös suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Tarinan on kirjoittanut museon arkeologi Andreas Koivisto, ja kuvituksen on tehnyt esihistoriaan erikoistunut taiteilija Tom Björklund.

Esillä on myös esihistorian ja historiallisen ajan arkeologisia löytöjä Vantaan alueelta. Pääosa esineistä on lainattu näyttelyä varten Museoviraston ja Suomen kansallismuseon kokoelmista.

Maksuton sisäänpääsy!

Kuva: Tom Björklund

6 §

YK:n vammaissopimuksen jalkauttaminen Vantaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla

5901/00.02.02.00/2023

RN

Vantaan vammaisneuvosto teki vuonna 2022 selvityspyynnön kaikille toimialoille siitä, kuinka toimialalla YK:n vammaissopimus näkyy. Kokouksessa vammaisneuvoston koordinaattori Riikka Nenonen esittelee kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan selvityksen. Toimialojen selvityksiä käytetään pohjana kaupungilla käynnissä olevan vammaispoliittisen ohjelman valmistelussa.

Selvitys esitellään kokouksessa ja liite laitetaan tiistaina 19.9.2023 johtoryhmäkäsittelyn jälkeen sähköpostilla.

Vammaisneuvosto 20.9.2023

Esitys:

Päätetään merkitä selvitys ja keskustelu tiedoksi.

Käsittely:

Keskustelussa nostettiin esiin, että liikuntapaikkojen osalta kaupungin nettisivuilla on puutteellisesti kuvattu mitä on missäkin saatavilla ja miten mikäkin varaus toimii. Myös viestintä nostettiin esiin. Jos esimerkiksi uimahalleista on varattu erityisryhmille tilaa erillisistä saunaosastoista tms. voivat varaukset olla puutteellisesti nimetty eivätkä henkilöt ymmärrä hyödyntää näitä palveluita.

Päätös:

Päätettiin merkitä selvitys ja keskustelu tiedoksi.

Liite:

- Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin selvitys YK:n vammaissopimuksen jalkauttamisesta

Lisätiedot:

Riikka Nenonen,
koordinaattori
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

YK:N VAMMAISTEN OIKEUKSIEN YLEISSOPIMUKSEN TOTEUTUMINEN VANTAAN KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALALLA

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala koostuu neljästä palvelualueesta, jotka ovat elinikäisen oppimisen palvelualue, kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue, liikunnan palvelualue ja nuoriso- ja yhteisöpalveluiden palvelualue. Näiden lisäksi toimialalla on yhteiset palvelut, joihin kuuluu toimialan talouden ja hallinnon, viestinnän ja vuorovaikutuksen sekä strategian ja kehittämisen tehtäviä.

Vantaan kaupungin vammaisneuvosto teki keväällä 2022 kaikille kaupungin toimialoille selvityspyynnön siitä, kuinka YK:n vammaisten oikeuksien sopimus jalkautuu toimialoille. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalle oli selvityspyynnössä määritelty seuraavien artikloiden seuraaminen:

1. Vammaisten henkilöiden osallisuus (vammaisyleissopimus 4.3 artikla)
2. Esteettömyys ja saavutettavuus (vammaisyleissopimus 9 ja 21 artiklat)
3. Kulttuuri-, virkistys- ja vapaa-ajan toiminta sekä liikunta (vammaisyleissopimus 30 artikla)
4. Tietoisuuden ja tietopohjan lisääminen (vammaisyleissopimus 8 ja 31 artiklat)

Selvityksiä käytetään Vantaan vammaispoliittisen ohjelman valmistelussa.

1. VAMMAISTEN HENKILÖIDEN OSALLISUUS (Vammaisyleissopimus 4.3 artikla)

YHTEISET PALVELUT

Kaupunkitasoisen osallisuuden edistäminen on asetettu toimialan yhteisissä palveluissa sijaitsevan viestintä- ja vuorovaikutusyksikön osallisuuspalveluiden tehtäväksi. Kaupunkitasoisesti osallisuutta linjaa valtuustokauden 2022–2025 kestävä Osallistuva Vantaa –ohjelma. Tämän kautta tavoitellaan sitä, että kaikilla vantaalaisilla on mahdollisuus tulla kuulluksi ja kokea osallisuutta yhdenvertaisesti. Osallistuminen ei ole pelkkää äänestämistä ja vaikuttamista, vaan myös omaehtoista aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja kuulumisen tunnetta.

Osallisuusohjelman yksi teema on hiljaisten ryhmien osallisuuden tukeminen. Tämän alla tavoitteissa on syrjäytymisvaarassa olevien osallisuuden tukeminen. Sen toimenpiteet ovat:

- Luomme uusia toimintamalleja
- Edistämme kokemusasiantuntijoiden hyödyntämistä.
- Lisäämme osaamista esteettömien ja saavutettavien tilaisuuksien järjestämisestä.

Toimenpiteiden avulla vahvistetaan myös vammaisten henkilöiden osallisuutta. Ohjelmakauden aikana on edistetty esimerkiksi kaupungin tilaisuuksien viittomakielen tulkkauksia.

Vammaisten henkilöiden osallisuutta ja äänen kuulumista päätöksenteossa edistää kaupunkitasoisesti vaikuttamistoimielimistä vammaisneuvosto, jonka koordinaattori sijaitsee organisaatiossa kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan yhteisten palveluiden viestintä- ja vuorovaikutusyksikössä. Vammaisneuvosto on kuntalain 28 §:ssä tarkoitetulla tavalla vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi asetettu vaikuttamistoimielin. Vammaisneuvoston tehtäviin kuuluu esimerkiksi vammaisten henkilöiden vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, vammaispalvelujen ja muiden tukitoimintojen kehityksen seuraaminen sekä lausuntojen antaminen vammaisia henkilöitä koskevissa asioissa. Lisäksi

neuvosto osallistuu vammaisiin henkilöihin kuuluvan väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen arviointiin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

HARRASTUSTEN VANTAA

Vammaisryhmät huomioidaan aktiivisesti osana kausisuunnittelua. Vammaisille henkilöille suunnatut harrastussisällöt toteutetaan koulupäivän yhteydessä pääasiassa luokittain, jotta voidaan parantaa ko. kohderyhmän mahdollisuutta osallistua harrastustoimintaan. Mukana ryhmissä ovat aina avustajat, jotta osallistuminen voi olla mahdollisimman täysipainoista ja yksilön henkilökohtaiset tarpeet huomioivaa.

Harrastusosallistujilta kerätään kauden aikana palautetta, jota hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tulevien harrastussisältöjen suunnittelussa.

Harrastustoiminnan toteuttajilta edellytetään kykyä vuoropuheluun osallistujien kanssa myös kesken harrastuskauden, jotta osallistujilla on mahdollisuus vaikuttaa harrastussisältöihin.

ELINIKÄINEN OPPIMINEN

Vantaalaisten osallisuuden edistäminen sekä asukkaiden moninaisuuden huomioiminen palvelutarjonnassa on osa palvelualueen toimintakulttuuria. Vammaisille henkilöille suunnatut sisällöt (esim. kurssisisällöt) suunnitellaan ja laaditaan yhteistyössä vammaisia henkilöitä edustavien tahojen kanssa vammaisia henkilöitä kuullen.

LIIKUNTA

Liikunnan palvelualueella on toteutettu soveltavan liikunnan toimintaympäristön kartoitus (-21), jonka yhteydessä osallistettiin toimintarajoitteisia kuntalaisia. Kuntalaiskyselyyn vastasi 160 erityistä tukea tarvitsevaa henkilöä, joilta selvitettiin liikuntatottumuksia, liikkumisen esteitä ja toiveita liikuntapalvelujen kehittämiseksi. Nykytilakartoitus on toiminut lähtökohtana soveltavan liikunnan palvelujen kehittämiselle ja jatkossa liikkumiskysely toistetaan resurssien puitteissa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla on edustaja Vantaan kaupungin vammaisneuvostossa. Liikunnan palvelualue tuo vammaisneuvoston käsiteltäväksi erityisesti sellaisia hankkeita, joilla on vaikutus vammaisten hyvinvoinnin ja liikkumisen kannalta.

KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVELUT

Moninaisuuden huomioiminen on osa palvelualueen palvelutarjontaa. Vammaisten osallistaminen tapahtuu pääasiassa vammaisjärjestöjen kautta. Heitä ja kokemusasiantuntijoita kutsutaan sidosryhmätilaisuuksiin ja työpajoihin. Myös vammaisten lasten ja nuorten osallisuutta pyritään vahvistamaan.

Digitaalisia palveluja pyritään kehittämään niin, että kaikki väestöryhmät pystyisivät tasavertaisesti hyödyntämään digitalisaation tarjoamia hyötyjä ja mahdollisuuksia. Etäosallistuminen tukee vammaisten ihmisten osallisuutta.

Vammaisten henkilöiden osallisuus pyritään varmistamaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja tarvittaessa avustajan ja/tai apuvälineiden avulla. Huomioidaan erilaiset tavat kommunikoida ja käytetään tarvittaessa tulkki-/tulkitsemispalvelua.

NUORISO- JA YHTEISÖPALVELUT

Toiminnassa huomioidaan moninaisuus ja palveluja pyritään kehittämään niin, että kaikki väestöryhmät pystyisivät tasavertaisesti hyödyntämään palveluita ja osallistua toimintaan. Esimerkiksi alueelliset yhteisötapaamiset järjestetään hybriditilaisuuksina.

2. ESTEETTÖMYYS JA SAAVUTETTAVUUS (Vammaisyleissopimus 9 ja 21 artiklat)

YHTEISET PALVELUT

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan viestintä toimii samalla tavoin verkkosivusisältöjen osalta kuin muutkin toimialat. Saavutettavuusvaatimusten täytyminen on otettu huomioon verkkosivustoilla, ja hyvin merkittävä osa sisällöstä on jo täysin saavutettavuusvaatimusten mukaisia.

Lisäksi saavutettavuus huomioidaan sosiaalisen median julkaisuissa muun muassa kuvien alt-tekstein ja videoiden tekstityksin. Kaikessa viestinnässä pyrimme selkeään kieleen, sekä siihen, että viestinnän käyttämissä kuvasisällöissä näkyy mahdollisimman laajasti vantaalaisten kirjo. Pyrimme vaikuttamaan tietojärjestelmien toimittajiin saavutettavuusvaatimusten toteuttamiseksi. Saavutettavuuskorjauksia tehdään, jos puutteita huomataan. Mikäli korjaukset eivät ole mahdollista, otamme seuraavalla kerralla tietojärjestelmää kilpailutettaessa saavutettavuuskriteerit vähimmäisvaatimuksiksi.

Toimialan viestintä on organisaatiossa yhteisten palveluiden viestintä- ja vuorovaikutusyksikössä, jossa on myös kaupunkitasoisen osallisuuden edistäminen ja vaikuttamistoimielimet. Näin edistetään myös tiedon kulkemista toimialalta vammaisneuvostoon ja päinvastoin.

ELINIKÄINEN OPPIMINEN

Palvelualue luo aktiivisesti ilmapiiriä, jossa kaikilla oppijoilla on oikeus turvalliseen, avoimeen ja kunnioittavaan opiskeluympäristöön.

Opetustilojen fyysistä esteettömyyttä kehitetään.

Taiteen perusopetuksen ryhmissä ei ole säännöllisesti käytettävissä kouluavustajaa. Sen sijaan vanhemmat ja henkilökohtaiset avustajat ovat tervetulleita mukaan opetustilanteisiin. Oppilaan tarvitseman tuen järjestämisestä sovitaan yksilökohtaisesti.

LIIKUNTA

Uudet liikuntapaikat suunnitellaan esteettömiksi ja vanhoja tiloja parannetaan peruskorjausten yhteydessä esteettömämpään suuntaan.

Liikuntapaikkojen esteettömyyskuvailua pyritään kehittämään kaupungin verkkosivuilla. Tällä hetkellä esteettömyystiedot ovat saatavilla kaikkien uimahallien osalta, mutta muiden sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen osalta on puutteita. Esteettömyystiedoissa kuvaillaan sisäänkäyntien, sisätilojen, puku- ja peseytymistilojen sekä liikuntatilojen ja katsomoiden esteettömyyteen liittyviä tekijöitä.

Liikunnan palvelualue viestii palveluistaan monikanavaisesti. Käytössä ovat kaupungin verkkosivut, uutiskirjeet, somekanavat, paperiset esitteet jne.

Ohjatun liikunnan ryhmiin tarjotaan ilmoittautumismahdollisuus sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän lisäksi puhelimitse.

Uusissa sähköisissä järjestelmissä kiinnitetään erityistä huomiota palvelun saavutettavuuteen sekä sisältöjen ja tekstien selkeyttämiseen. Järjestelmien käyttöönottovaiheessa järjestetään yleisiä infoja, joissa annetaan opastusta järjestelmien käyttöön.

KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVELUT

KULTTUURIPALVELUT

Kulttuuritilat kuten kulttuuritalo Martinus ja Lumosali ovat osittain esteettömiä ja kummassakin salissa on varattuna pyörätuolipaikkoja. Avustaja pääsee maksutta esityksiin. Kulttuuritalo Martinuksessa saatavilla on induktiosilmukka. Kulttuuritalo Martinuksen henkilöstön ja vuokraajien työtiloja muokataan vastaamaan myös vammaisten työntekijöiden tarpeita. Ratkaisut ovat toistaiseksi yksilöllisiä. Kartoitukset kulttuuritilojen esteettömyydestä on vireillä. Vantaan taidemuseo Artsin näyttelytila Myyrmäessä on esteetön.

Kulttuuritapahtumissa kuten festivaalit ja muut ulkona järjestettävät tapahtumat pyritään lähtökohtaisesti toteuttamaan niin, että niihin on pääsy myös apuvälineitä käyttävillä henkilöillä. Kulttuuritoiminta- ja tilat yksikkö ohjaa yhteistyökumppaneita järjestämään esteettömiä palveluita.

Selkokielen viestintään panostetaan. Tapahtumaviestinnässä viestitään myös tilojen ja tapahtuman fyysisestä saavutettavuudesta.

KIRJASTO

Pyritään korjaamaan tiloja ja kulkuväyliä esteettömämmiksi ja uudisrakennuksia suunniteltaessa huomioidaan esteettömyys etukäteen. Ovien avaaminen tehdään helpoksi erilaisten apuvälineiden kanssa liikkuville. Kirjastoissa hankitaan kuulovammaisia varten induktiosilmukat asiakaspalvelupisteisiin.

Tilaisuuksia ja tapahtumia järjestettäessä tiedotetaan tilojen esteettömyydestä asiallisella, helposti luettavalla ja ymmärrettävällä tekstillä. Kirjaston tilojen opastetekstit ovat myös pistekirjoituksella. Huomioidaan avustajien läsnäolo tilaisuuksissa.

Kirjastoissa saavutettavuuden parantamiseksi tulee mahdollistaa pääsy tieto- ja viestintäteknologiaan tarvittaessa apuvälineiden avulla.

Kirjastoissa edistetään digitaalisten palvelujen saavutettavuutta niin, että useimmat vammaiset voisivat käyttää verkkosivuja itsenäisesti. Myös vammaisilla tulee olla oikeus tiedonsaantiin sekä ilmaisu- ja mielipiteenvapauteen.

Henkilökunnalle järjestetään koulutusta vammaisten henkilöiden kohtaamisesta, esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. Myöhemmin koulutus tulee osaksi perusperehdytystä.

NUORISO- JA YHTEISÖPALVELUT

Rikos- ja riita-asioiden sovittelussa tilat ovat esteettömät ja tarvittaessa tehdään tarvittavia tilajärjestelyjä, ja avustajan käyttö on sallittua (esim. näkövammaiset). Rikos- ja riita-asioiden sovittelu tuotetaan siten, että vammaisuus ei estä osallistumista sovitteluun. Esimerkiksi kuulovammaisille viittomatulkkaus tilataan ja kustannetaan sovittelutoimistosta. Kaupungin avoimet kohtaamispaikat asukastilat ovat pääsääntöisesti esteettömiä ja kaikissa on esim. induktiosilmukat.

Asukastiloilla annetaan osana kaupungin digitukiverkoston digitukea, joka on sähköisen asioinnin, palveluiden ja laitteiden käytön tukea. Tavoitteena on auttaa itsenäiseen ja turvalliseen laitteen käyttöön ja asiointiin. Digituki asukastiloissa annetaan lähitukena. Uusien nuorisotilojen suunnittelussa otetaan esteettömyys huomioon ja käytössä olevien nuorisotilojen remonttien yhteydessä niitä parannetaan esteettömämmäksi ja saavutettavammaksi.

Nuorisotyöstä viestitään monikanavaisesti ja selkokieliäisyyteen kiinnitetään huomiota.

3. KULTTUURI-, VIRKISTYS – JA VAPAA-AJAN TOIMINTA SEKÄ LIIKUNTA (Vammaisyleissopimus 30 artikla)

ELINIKÄINEN OPPIMINEN

Vantaan aikuisopisto toivottaa tervetulleeksi kaikenlaiset oppijat. Kurssitarjonnassa on pyritty huomioimaan erilaiset oppijat myös erikseen. Aikuisopisto on järjestänyt esimerkiksi kehitysvammaisille henkilöille suunnattuja kotitalouskursseja.

Vantaan kuvataidekoulu ja Vantaan musiikkiopisto tarjoavat kaiken taustaisille lapsille ja nuorille mahdollisuuden aloittaa kuvataide- ja musiikkiopinnot. Musiikkiopistossa on lisäksi tarjolla avointa opetusta kaikenikäisille.

Palvelualueen henkilöstön osaamista erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa työskentelystä pyritään hyödyntämään toiminnan kehittämisessä. Mahdollisuutta järjestää vammaisten lasten muskaritoimintaa on tarkoitus selvittää.

LIIKUNTA

Liikunnan palvelualueella tarjotaan erityisryhmien liikuntaa henkilöille, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen vuoksi vaikeuksia osallistua yleisiin liikuntaryhmiin. Erityisliikuntaryhmät soveltuvat mm. liikuntarajoitteisille, tuki- ja liikuntaelinsairaille tai muulla tavalla heikkomman toimintakyvyn omaaville henkilöille. Liikuntaryhmiä järjestetään myös viittomakielisille. Tarjonnassa on erilaisia jumppia, kuntosaliryhmiä, vesiliikuntaa sekä erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille perusliikuntakerhoja. Erityisryhmille suunnattuihin liikuntaryhmiin on mahdollista osallistua yhdessä oman avustajan kanssa.

Maksuttomat virtuaalijumpat mahdollistavat liikkumisen kotoa käsin niille, jotka eivät halua tai pysty osallistumaan yleisiin ohjattuihin ryhmiin.

Erityisryhmien liikkumista tuetaan diagnooseihin perustuvilla alennuskorteilla. Erityisuimakortin ja erityisryhmien kuntosalikortin tarkoituksena on aktivoida vammaisia ja pitkäaikaissairaita omatoimisen liikunnan pariin. Kortit oikeuttavat alennettuihin hintoihin sarja- ja kausikorteista sekä

tietyissä tapauksissa sisältävät avustajaetuuden. Myös EU:n Vammaiskortin avustajatunnuksella asiakas saa avustajan maksutta mukaan Vantaan uimahalleihin ja kuntosaleille.

Tikkurilan ja Myyrmäen uimahalleissa on erityisryhmille suunnattuja sauna-, uinti- ja kuntosalivuoroja, jotka antavat omatoimisen liikunnan mahdollisuuden niille, jotka eivät voi erilaisien syitten takia käyttää yleisiä tiloja tai vuoroja. Erillisen sauna- ja pukutilan voi varata käyttöönsä myös esimerkiksi silloin, kun avustaja on eri sukupuolta avustettavan kanssa.

Liikunnan palvelualueella on vuodesta -21 lähtien ollut toiminnassa Erityisen hyvää liikuntaa -hanke, jonka tarkoituksena on kehittää olemassa olevia soveltavan liikunnan palveluita ja luoda uutta toimintaa erityisryhmiin kuuluville kuntalaisille yhteistyössä yhdistysten kanssa.

Soveltavan liikunnan kohdeavustuksella tuetaan vantaalaisia yhdistyksiä soveltavan liikunnan järjestämiseksi. Avustusta voivat hakea avustuskelpoisuuden saaneet toimijat, jotka järjestävät harrasteliikuntatoimintaa vammaisille, sairaille tai toimintakyvyltään heikentyneille henkilöille ja joille toiminnan järjestäminen edellyttää soveltamista tai erityisosaamista. Soveltavaa liikuntaa järjestävien yhdistysten toimintaa markkinoidaan Hobihobi-sivustolla sekä liikunnan palvelualueen verkkosivuilla.

NUORISO- JA YHTEISÖPALVELUT

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksilla tuetaan vantaalla toimivia vammaisjärjestöjä. Avustusten tavoitteena on edistää vammaisten hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Nuorisotyö on avointa kaikille kohderyhmään ikänsä puolesta kuuluville. Nuorisotyössä mahdollistetaan nuorille digitaalinen kohtaaminen erilaisilla alustoilla (Discord, Habbo, Instagram). Digitaalisten alustojen kautta nuoret voivat kohdata toisiaan ja turvallisia aikuisia.

KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVELUT

Kulttuuritilat ja tapahtumat pyritään järjestämään niin, että ne ovat saavutettavissa.

Vammaisille henkilöille mahdollistetaan luovien, taiteellisten ja älyllisten kykyjen kehittäminen ja käyttäminen heidän omaksi hyödykseen ja yhteiskunnan rikastamiseksi.

Yleisillä kirjastoilla on erityinen merkitys vammaisten henkilöiden kulttuuristen oikeuksien edistämisessä. Yleisiä kirjastoja koskevan lain tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Vantaan kirjastoissa ja myös kouluissa on mahdollisuus rekisteröityä Saavutettavuuskirjasto Celian asiakkaaksi, kun on oikeutettu käyttämään Celian palveluita. Celia myös ylläpitää Saavutettavasti.fi-ohjesivustoa.

YHTEISET PALVELUT

Vantaan Kuusijärven vierailijakokemuksen ja palvelujen kehittämisen visiona on alueen kehittäminen kohti saavutettavaa luonto- ja virkistyskohdetta. Saavutettavuudella tarkoitetaan sijaintia, alueelle saapumista ja yhdenvertaisia kokemuksia. Luonto- ja virkistyskohteella tarkoitetaan saunomista, uimista ja luonnossa liikkumista kaikkina vuodenaikoina.

Vantaan Kuusijärven alueen saavutettavuutta parannetaan esteettömiä retkeilyrakenteita, palvelurakennuksia ja kestäviä kulkuyhteyksiä kehittämällä. Digitaalista saavutettavuutta edistetään Vantaan kaupungin viestinnän saavutettavuustavoitteiden mukaisesti.

4. TIETOISUUDEN JA TIETOPOHJAN LISÄÄMINEN (Vammaisyleissopimus 8 ja 31 artiklat)

ELINIKÄINEN OPPIMINEN

Palvelualue lisää mahdollisuuksien mukaan ymmärrystä ja tietoisuutta eri vähemmistöistä kuten vammaisista sekä kieli- ja kulttuuriryhmistä ja heidän oikeuksistaan. Vantaan aikuisopisto on esimerkiksi järjestänyt viittomakielen kursseja osana opintotarjontaansa.

LIIKUNTA

Erityisen hyvää liikuntaa -hankkeessa on kartoitettu soveltavan liikunnan toimintaympäristöä. Kartoituksessa selvitettiin erityisryhmiin kuuluvien kuntalaisten liikkumista ja harrastamista, vantaalaisten yhdistysten soveltavan liikunnan tilaa sekä Vantaan kaupungin eri palvelualueiden järjestämää liikuntatoimintaa erityistä tukea tarvitseville kuntalaisille. Kartoituksen tuloksia on hyödynnetty soveltavan liikunnan palvelujen kehittämisen suuntaamisessa.

Liikunnan palvelualueella luodaan tulevina vuosina soveltavan liikunnan strateginen suunnitelma, joka perustuu arvioon soveltavan liikunnan palvelujen nykytilanteesta, kehittämistarpeista ja käytävissä olevista resursseista. Kehityssuunnitelmassa määritellään soveltavan liikunnan tavoitteet seuraavan 4–5 vuoden toiminnalle. Tavoitteisiin sisällytetään sekä palvelujen määrälliset ja laadulliset että yhteistyön toimintamallit.

Liikunnan palvelualueen henkilökuntaa on koulutettu ja koulutetaan jatkossakin ottamaan huomioon erilaisten toimintakykyjen tarpeet ja kohtaamaan erilaiset liikkujat. Koulutuksia on järjestetty mm. palvelualueen kehittämispäivien yhteydessä sekä rajatummalle kohdejoukolle täsmäkoulutuksina.

Soveltavan liikunnan koulutuksia järjestetään myös vantaalaisille yhdistyksille. Liikuntaa järjestäviltä yhdistyksiltä kartoitettiin keväällä -23 tuki- ja koulutustoiveita soveltavan liikunnan järjestämiseksi ja/tai kehittämiseksi. Kyselyn vastausten perusteella yhdistyksille järjestetään soveltavan liikunnan starttikoulutus madaltamaan kynnystä kaikille avoimen seuratoiminnan toteuttamiseksi. Resurssien puitteissa koulutuksesta pyritään luomaan pysyvä ja uudelleen toistettava koulutuskokonaisuus.

Liikunnan palvelualueen soveltavan liikunnan parissa työskentelevä henkilöstö osallistuu ammattitaitonsa kehittämiseksi soveltavan liikunnan koulutuksiin ja verkostoitumistilaisuuksiin esim. Paralympiakomitean parakouluttajakoulutus, Soveltavan liikunnan valtakunnallinen työseminaari, Liikuntatieteellisen seuran soveltavan liikunnan aamuporinat jne.

Liikunnan palvelualueen tapahtumiin tuodaan soveltavan liikunnan kokeilupisteitä. Lajikokeilujen avulla tarjotaan tietoa soveltavasta liikunnasta sekä annetaan mahdollisuus asettua toimintarajoitteisen liikkujan asemaan esim. näkökyvyn simulaatiolasien avulla.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa aloitetaan kausittaiset Teams-tilaisuudet, joissa liikunnan palvelualue jakaa tietoa palveluistaan hyvinvointialueen henkilöstölle.

KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVELUT

Vantaan kaupungin palvelukanavien kautta voi jättää palautetta palvelualueen toiminnasta. EU:n yleisiä tietosuoja-asetuksia noudatetaan.

Mahdollistetaan vammaisten esiintyjien ja taiteilijoiden toiminta taiteilijoina ja artisteina yhdenvertaisesti vammattomien kanssa. Kiinnitetään huomiota vammaisten henkilöiden representaatioon taiteessa niin, että vammaisia henkilöitä ja heidän elämäänsä pyritään representoimaan heidän todellisesta elämästään käsin ja heidän itsensä toimesta. Stereotypioita, oletuksia ja ennakkoluuloja vammaisista henkilöistä ja heidän elämästään vältetään.

Vammaisiin henkilöihin suhtaudutaan yhdenvertaisina toimijoina kulttuurin ja taiteen alueella ja heidät oikeutensa toimijuuteen turvataan. Lähtökohtaisesti heidän kykynsä ja panoksensa nähdään yhtä olennaisena ja vaikuttavana kuin vammattomienkin panos.

Lisätään tietoisuutta vammaisista henkilöistä kouluttamalla henkilökuntaa vammaisuudesta ja vammaisten henkilöiden oikeuksista ja torjutaan siten vammaisiin henkilöihin liittyviä stereotypioita, ennakkoluuloja ja haitallisia käytäntöjä.

Pyritään parantamaan vammaisten henkilöiden työllisyyttä lisäämällä tietoisuutta vammaisten henkilöiden kyvyistä ja rekrytoimalla vammaisia sopiviin tehtäviin.

NUORISO- JA YHTEISÖPALVELUT

Kaupungin palautekanavassa voi jättää palautteen palvelualueen toiminnasta epäkohtia huomattessaan, näin tietoisuus lisääntyy ja palveluja pystytään parantamaan.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluissa toteutettiin henkilöstölle keväällä 2023 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely, jonka pohjalta pystytään nostamaan kehittämis ehdotuksiksi teemoja, joissa henkilöstön osaamista ja tietoisuutta voi kasvattaa.

YHTEISET PALVELUT

HARRASTUSTEN VANTAA

Käynnissä on erillinen kehityshanke (2023–24) erilaisuuden ymmärryksen lisäämiseksi. Hankkeen aikana ja erityisesti sen tuloksilla pyritään ennen kaikkea lisäämään harrastustoimijoiden ja – ohjaajien tietoisuutta ymmärtää erilaisia olemassa olevia tarpeita sekä saamaan työkaluja toimia itse mahdollisimman avoimesti erilaisuutta kohdatessaan.

7 §

Vammaispoliittisen ohjelman valmistelu

5901/00.02.02.00/2023

RN

Vammaisneuvosto saa katsauksen Vantaan vammaispoliittisen ohjelman edistymiseen ja prosessiin liittyen. Vammaisneuvosto käy tämän jälkeen kokouksessa lähetekeskustelun liittyen tulevaan laajempaan järjestökuulemiseen, mikä toteutetaan syksyn 2023 aikana. Vammaispoliittista ohjelmaa koordinoivat kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalta koordinaattori Riikka Nenonen, projektiasiantuntija Suvi Korhonen ja kehittämisspäälikkö Jussi Perämäki.

Vammaispoliittisen ohjelman taustalla on Elina Nykyrin sekä 15 muun valtuutetun tekemä valtuustoaloite, jonka käsittelyn yhteydessä kaupunginhallitus 20.6.2022 § 6 päätti, että hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 yhteyteen tehdään erillinen vammaispoliittinen ohjelma.

Ohjelmassa tullaan huomioimaan myös kaupunginvaltuustossa 21.8.2023 § 32 käsitelty Elina Nykyrin sekä 15 muun valtuutetun tekemä valtuustoaloite neurokirjon henkilöiden huomioimiseksi Vantaan kaupungin kulttuuri- ja kirjastopalveluissa. Aloitteen vastauksessa todetaan, että tulevassa vammaispoliittisessa ohjelmassa tulee huomioida yhtenä teemana vammaisten taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten osallisuuden edistäminen Vantaan kaupungin kulttuuripalveluissa.

Liitteenä tässä kohdassa ovat aikaisemmin vammaisneuvoston käsittelemät selvitykset YK:n vammaisten sopimuksen jalkautumisesta kasvatuksen ja oppimisen ja kaupunkiympäristön toimialalta. Kaupunkistrategian ja johdon toimialan selvitys käsitellään vasta 1.11.2023 vammaisneuvoston kokouksessa, mutta selvitys on tässä jo liitteenä nähtävillä.

Vammaisneuvosto 20.9.2023

Esitys:

Päätetään merkitä esitys ja keskustelu tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin merkitä esitys tiedoksi.

Liitteet:

- Esitys vammaispoliittinen ohjelma

Lisätiedot:

Riikka Nenonen
koordinaattori
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VANTAAN KAUPUNGIN VAMMAISPOLIITTINEN OHJELMA 2023-2025

20.9.2023 Vammaisneuvosto / Riikka Nenonen

MIKSI VAMMAISPOLIITTINEN OHJELMA TEHDÄÄN?

- [Kaupunginhallitus \(20.6.2022 § 6\)](#) päätti Elina Nykyrin ja 15 muun valtuutetun tekemän aloitteen pohjalta, että **kaupunginvaltuuston hyväksymään hyvinvointisuunnitelmaan sisällytetään vammaispoliittinen ohjelma**. Samalla kirjattiin, että hyvinvointisuunnitelman toteuttamisen yhteydessä tulee myös käsitellä vammaisvaikutusten arviointia, sekä vammaispoliittisen ohjelman valmistelussa tulee Vantaalla huomioida palveluiden siirtyminen hyvinvointialueille, rajapinnat kaupungin ja hyvinvointialueen välillä sekä vammaispalvelulain uudistamisen tuomat vaikutukset
- Vantaan kaupungin edellinen vammaispoliittinen ohjelma oli voimassa vuosina 2012–2016, jonka jälkeen vammaispoliittinen ohjelma integroitiin osaksi hyvinvointiohjelmaa 2018–2022. Vammaisten henkilöiden hyvinvointia tässä ohjelmassa käsiteltiin yleisemmällä tasolla. Kaupungin hyvinvointiohjelman vetovastuu siirtyi vuoden 2022 alussa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta kaupunkikulttuurin toimialalle (nykyisin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala). Uusin hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty kesäkuussa 2023.

MIKSI VAMMAISPOLIITTINEN OHJELMA TEHDÄÄN?

- Vammaispoliittinen ohjelma toteutetaan liitteeksi hyvinvointisuunnitelmaan ja se etenee päätöksentekoon loppusyksystä 2023. Tavoitteena ohjelmassa on kuvata miten hyvin kaupungin toiminnassa huomioidaan vammaiset henkilöt, sekä tuoda esiin vantaalaisten vammaisten henkilöiden, heidän omaistensa ja järjestöjen näkemyksiä.
- Ohjelmassa huomioidaan myös kaupunginhallituksen 19.6.2023 § 33 antama vastaus Elina Nykyrin ja 15 muun valtuutetun aloitteeseen neurokirjon henkilöiden huomioimiseksi Vantaan kaupungin kulttuuri- ja kirjastopalveluissa.
- Ohjelmasta tuotetaan selkokielen tiivistelmä.
- Ohjelman koostamisesta vastaa työryhmä, jossa on mukana kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavat kehittämisspäällikkö Jussi Perämäki ja projektiasiantuntija Suvi Korhonen. Ohjelmaa koordinoi vammaisneuvoston koordinaattori Riikka Nenonen.

MISTÄ OHJELMA KOOSTUU

1. NYKYTILANTEEN KARTOITUS

- Kaupungissa on tapahtunut suuri rakenteellinen muutos sen jälkeen, kun vammaispalvelut siirtyivät hyvinvointialueelle. Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on hyvinvointialueuudistuksen jälkeen järjestetty uudelleen. Tietopohjaa on meillä varsin vähän vammaisten henkilöiden palveluista muualla kuin entisen sosiaali- ja terveystoimialan puolelta.
- Vammaisneuvosto teki jo vuoden 2022 puolella selvityspyynnöt jokaiselle kaupungin toimialalle siitä, kuinka YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimus jalkautuu kaupungin toimialoille. Pohjana vammaispoliittisen ohjelman työstölle käytetään näitä selvityksiä, jotka on kaikilta toimialoilta saatu.
- Lisäksi tarkoitus on kartoittaa olemassa oleva tieto, jota vammaisista henkilöistä Vantaan alueella on saatavilla. Tässä tiedon koostamisessa tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

MISTÄ OHJELMA KOOSTUU

2. VAMMAISTEN HENKILÖIDEN OSALLISUUS OHJELMAN VALMISTELUSSA

- YK:n vammaissopimuksen hengen mukaisesti vammaisiin liittyvää poliittista valmistelua tai kehittämistä ei tule tehdä ilman vammaisjärjestöjen, vammaisten henkilöiden ja heidän lähiomaistensa mukaan ottamista.
- Lokakuussa osallistuvavantaa.fi-sivuille avataan mahdollisuus vastata kyselyyn, jossa vammaiset henkilöt ja heidän omaisensa sekä potilas- ja vammaisjärjestöt saavat tuoda kuuluviin oman äänensä siitä, mitkä asiat mahdollistaisivat vammaisten henkilöiden oikeuksien paremman toteutumisen Vantaalla.

MISTÄ OHJELMA KOOSTUU

2. YHDYSPINNAT HYVINVOINTIALUEEN SEKÄ VANTAAN HYVINVOINTISUUNNITELMAN 2023-2025 KANSSA

- Vaikka hyvinvointialueen ja kaupungin välillä on selkeä ero siinä, mitä palveluita kumpikin tuottaa, on merkityksellistä vammaispoliittisessa ohjelmassa kuvata se, miten yhteistyötä tehdään ja mitkä asiat siihen vaikuttavat.
- Vantaalle on kesäkuussa [2023 hyväksytty hyvinvointisuunnitelma](#), johon on kirjattu tavoitteet ja teot, joilla valtuustokauden ajan pyritään parantamaan yhdenvertaisesti kaikkien vantaalaisten hyvinvointia.
- Vammaispoliittinen ohjelma on väline siihen, **kuinka varmistetaan että hyvinvointisuunnitelma voi parhaiten toteutua myös vammaisten henkilöiden näkökulmasta.**

VANTAAN KAUPUNGIN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2023-2025

Hyvinvointi koostuu useasta osa-alueesta:

Kuva: Vantaan kaupungin hyvinvoinnin määritelmä

VANTAAN KAUPUNGIN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2023-2025

Näin edistämme Vantaan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä vuosina 2023–2025

1. Vahvistamme asukkaiden työkykyä ja toimintakykyä.
2. Vahvistamme Vantaan asukkaiden mielen hyvinvointia.
3. Tuemme Vantaan asukkaiden terveellisiä elintapoja.
4. Vahvistamme kaiken ikäisten Vantaan asukkaiden hyvinvointia liikunnan ja kulttuurin avulla.
5. Tuemme Vantaan asukkaiden ja yhteisöjen mahdollisuuksia tehdä erilaisia asioita yhdessä. Haluamme, että kukaan ei jää yksin.
6. Edistämme Vantaan asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
7. Kannustamme kuntalaisia huolehtimaan yhteisestä ympäristöstä.
8. Edistämme turvallisuuden tunnetta ja yhdenvertaisuutta.
9. Tarjoamme Vantaan asukkaille koulutusta.
10. Tarjoamme muunkielisille asukkaille kielikoulutusta ja lisäämme kulttuurienvälistä ymmärrystä.

PÄÄTÖKSENTEKO

- Tavoitteena on saada ohjelma päätöksentekoon syksyn 2023 aikana. Aikataulu tarkentuu vielä.
- Ohjelman prosessiin ja kuulemiseen liittyen pidetään lähetokeskustelu vammaisneuvostossa 20.9.2023 ja vanhusneuvostossa 28.9.2023.
- Tämän jälkeen lokakuussa avautuu osallistuvavantaa.fi sivuille kysely, josta viestitään tarkemmin suoraan potilas- ja vammaisjärjestöille sekä kaupungin viestintäkanavissa.

KESKUSTELU

Mitä ajatuksia prosessi tuo esiin?

Mitä olisi hyvä huomioda ja nostaa esiin kuulemiseen liittyen?

Muita ajatuksia?

Kiitos

Vammaisneuvosto 20.9.2023

1. Hyvinvointialueen kuljetuspalveluiden kilpailutuksen kuulemistilaisuus tiistaina 26.9.2023 klo 17–19

Tilaisuus on tarkoitettu vanhusten ja vammaisten palveluiden asiakkaille ja heidän läheisilleen. Liikkumista tukevia palveluita tuotetaan tällä hetkellä ostopalveluna, ja palvelu kilpailutetaan uudelle sopimuskaudelle 1.4.2024 alkaen.

Paikka: Vantaan Tikkurilassa osoitteessa Vernissakatu 8 C, 1. krs. (infotila). Pääsy tilaan on esteetön.

Hyvinvointialue järjestää liikkumista tukevia palveluja henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia. Liikkumista tukevia palveluita saavat henkilöt, jotka tarvitsevat palvelua kodin ulkopuoliseen asioimiseen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen takia.

Osallistu yleisötilaisuuteen:

- Tilaisuus alkaa kello 17.00 ja päättyy kello 19.00. Tilaisuudessa on kahvitarjoilu.
- Voit osallistua tilaisuuteen myös etänä Teams-yhteydellä. Liity Teams-kokoukseen tämän linkin kautta muutama minuutti ennen tilaisuuden alkua.
- Pääsy tilaan on esteetön. Tilan ulkopuolella on kolme esteetöntä autopaikkaa alle 10 metrin päässä sisäänkäynnistä. Saattoliikenteen pysähtymispaikka sijaitsee myös sisäänkäynnin läheisyydessä.

2. Vammaisneuvostopäivä 25.10.2023 klo 12–16

Valtakunnallinen vammaisneuvostopäivä järjestetään etänä. Tarkempi ohjelma ja tiedot ilmoittautumisesta tulee myöhemmin.

3. Vantaan järjestöfoorumi 12.10.2023 klo 17.00 kaupungintalolla

Kaikille vantaalaisille järjestöille tarkoitettu järjestöfoorumi järjestetään 12.10. klo 17 alkaen kaupungintalolla. Paikalla on muun muassa uusi kaupunginjohtaja Pekka Timonen. Osa tapahtumasta streamataan verkkoon. Tarkempi kutsu lähetetään järjestöihin myöhemmin.

4. Kutsu kuntien ja hyvinvointialueiden vammaisneuvostoilta 10.10. Klo 15–17 webinaariin: sote-rakenteet uudistuivat – miten käy liikkujan?

Miten pidämme huolen toimintarajoitteisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden soveltavan liikunnan palveluista sote-uudistuksen edetessä? Mitkä lait vaikuttavat soveltavan liikunnan palveluiden taustalla ja miten kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö soveltavan liikunnan parissa on lähtenyt käyntiin? Muun muassa näihin kysymyksiin saadaan vastauksia *Sote-rakenteet uudistuivat - Miten käy liikkujan?* -webinaarisarjan toisessa osassa. Webinaarin lopussa saadaan myös ajankohtainen näkemys siitä, miltä sote-uudistus näyttää soveltajan liikkujan näkökulmasta. Lämpimästi tervetuloa webinaariin!

[Ilmoittaudu webinaariin tästä linkistä 8.10. mennessä.](#)

WEBINAARIOHJELMA:

15:00 Tervetuloa

YK:n vammaissopimus soveltavan liikunnan näkökulmasta, *Aija Saari, Suomen Paralympiakomitea*
Vammaispalvelulaki - Missä mennään nyt?, *Henrik Gustafsson, Invalidiliitto*

15:50 Hyviä käytänteitä kunnista ja hyvinvointialueilta

Hyvinvointikoordinaattorin rooli vammaisneuvoston ja soveltavan liikunnan parissa, *Marjo-Kaisa Konttinen, Riihimäen kaupunki*

Hyvinvoinnin edistämisen toimintatavat Keski-Uudellamaalla, *Kaisa Laine, Nurmijärven kunta*

16:30 Miltä sote-uudistus näyttäytyy soveltavan liikkujan näkökulmasta?, *Liikkujan ääni*

16:50 Kysymykset & yhteenveto

17:00 Tilaisuus päättyy

5. Haastattelu osallistuvasta budjetoinnista englanniksi

Etsitään muutamaa vammaisneuvoston jäsentä haastateltavaksi englanniksi ryhmäkeskusteluun joko lähitapaamisena tai etänä. Kiinnostuneet voivat laittaa koordinaattorilla viestiä.

6. Mahdollisuus kommentoida liikkumisohjelman toimenpiteitä

Vammaisneuvosto kuuli aikaisemmin tänä vuonna esittelyn Vantaan liikkumisohjelmasta. Nyt ohjelmalle muodostetut toimenpiteet ovat kommentoinnissa osallistuvavantaa.fi sivustolla 31.10.2023 asti. [Tästä linkistä pääset suoraan kommentoimaan.](#)

7. Osallistuva budjetointi käynnistyy pian

Tänä vuonna käynnistyy ensimmäinen osallistuvan budjetoinnin kaupunkitasoinen kierros, jossa jaetaan 1,2 miljoonaa rahaa suuralueittain asukasluvun mukaan kuntalaisten ideoimiin hankkeisiin. Marraskuussa on ideointityöpajoja jokaisella suuralueella, jossa voi tulla yhdessä kehittämään omia ideoitaan. Järjestöt ja toimijat voivat myös järjestää omia ideapalaverejaan. Jokainen voi myös itse laittaa omia ideoitaan eteenpäin.

Vantaan osallistuvan budjetoinnin aikataulu:

● 1.-30.11.2023 Ideointi

- 1.12.–31.3.2024 Ehdotusten käsittely

● 1.4.-21.4.2024 Äänestys

- 2.5.–30.6.2024 Yhteiskehittäminen
- Kesä 2024-joulukuu 2025 hankkeiden toteutus

Seuraava kokous 1.11.2023

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

4 § Soveltavan liikunnan hankkeet

6782/00.02.03.00/2023

KH, AP

Liikunnan palvelualueen projektikoordinaattorit esittelevät käynnissä olevia soveltavan liikunnan hankkeita.

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Päätetään merkitä esitys ja keskustelu tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin esitys ja keskustelu tiedoksi.

Liitteet:

- Erityisen hyvää liikuntaa -esittely

Lisätiedot:

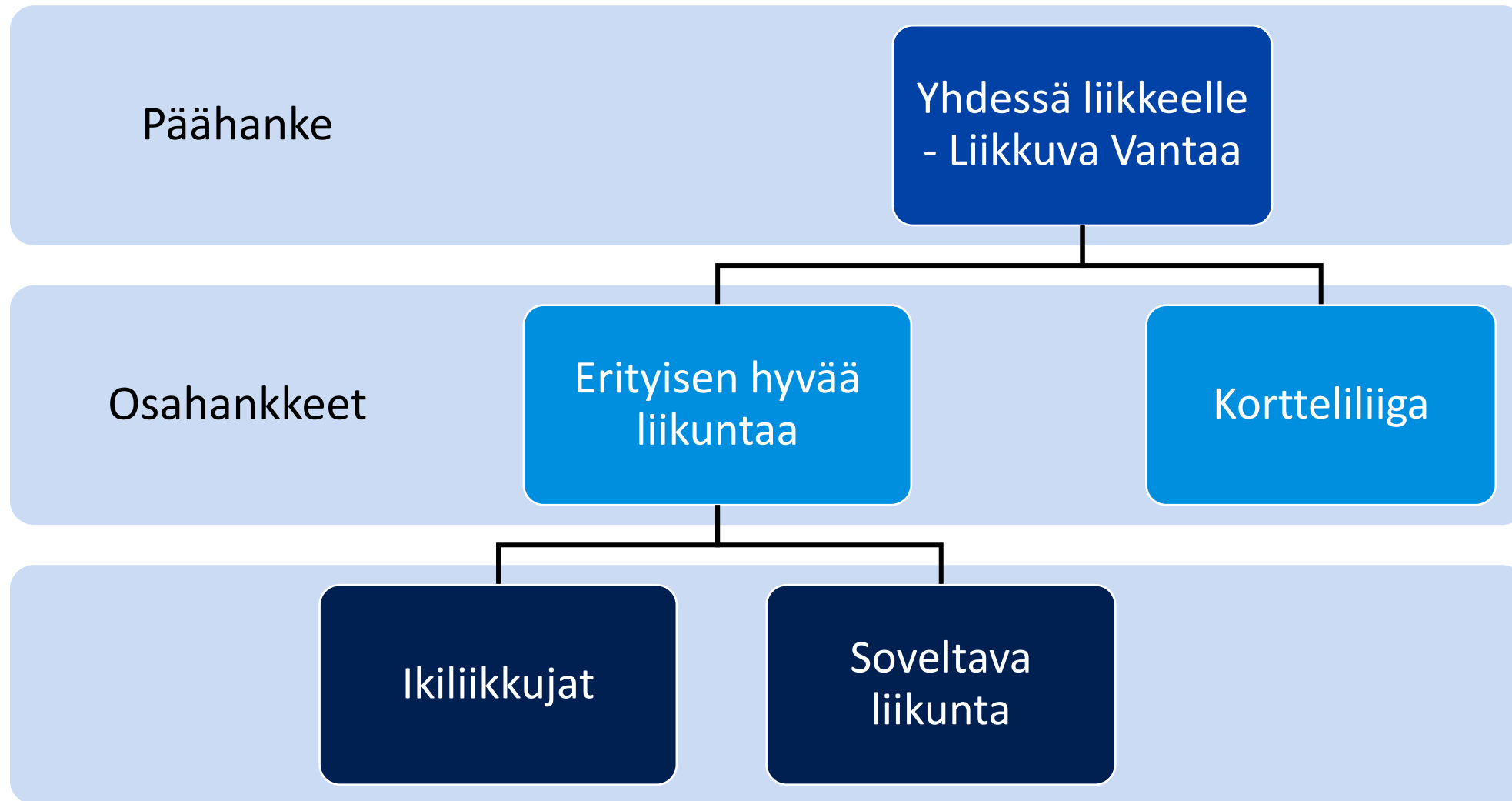
Kiia Haapasalo
projektikoordinaattori
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Anni Polari
projektikoordinaattori
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Erityisen hyvää liikuntaa -hanke

Anni Polari ja Kiia Haapasalo 1.11.2023

Erityisen hyvää liikuntaa

Soveltava liikunta

- Kohderyhmä: Toimintarajoitteiset henkilöt, erityisesti lapset ja nuoret
- Tavoitteena kehittää ja luoda uutta soveltavan liikunnan toimintaa erityisryhmiin kuuluville kuntalaisille
- Soveltava liikunta – osuus aloitettu syksyllä 2021

Ikiliikkujat

- Kohderyhmä: Yli 65-vuotiaat kotona asuvat vähän liikkuvat
- Tavoitteena kehittää vähän liikkuvien ikääntyneiden liikuntapalveluita ja kannustaa aktiivisempaan arkeen tuomalla palveluita lähemmäs ikäihmisiä
- Ikiliikkujat toiminta aloitettu elokuussa 2020

Soveltava liikunta

Yhdistysten tukeminen soveltavan liikunnan järjestämiseksi

Soveltavan liikunnan starttikoulutus

1. Soveltavan liikunnan
ryhmän perustaminen
Kohderyhmä: seurojen
hallinto

2. Soveltaminen
teoriassa ja käytännössä
Kohderyhmä: ohjaajat

3. Erilaisten liikkumisen
ja toimintakyvyn
rajoitteiden
huomioiminen
Kohderyhmä: ohjaajat

Uusia
soveltavan
liikunnan
ryhmiä

Kuusijärven luontoliikuntapäivä

n. 300
osallistujaa

Esteettömyys

Tietoisuuden
lisääminen

Kaikille avoin
toiminta

Muita toimenpiteitä

- **Tietopohjan lisääminen**
  - Toimintaympäristön kartoitukset -21
  - Seurojen tuki- ja koulutustarpeiden selvitys -23
  - Soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelma?
- **Koulutukset**
  - Soveltavan liikunnan starttikoulutus -23 / Yhdistykset
  - ADHD-oireisten lasten kohtaaminen liikuntatoiminnassa -22 / Yhdistykset
  - Nepsy-koulutus -22 / Sporttikaverit
  - Soveltavaan liikuntaan tutustuminen -22 / Liikunnan palvelualueen kehittämispäivän toimintarastit
- **Markkinoinnin ja viestinnän kehittäminen**
- **Yhteistyön lisääminen**
  - Mm. vammaisopetus, Suomen Paralympiakomitea, Liikuntatieteellinen Seura (LTS), Harrastusten Vantaa

Liikuntakysely toimintarajoitteisille henkilöille

Vantaan kaupunki mukana Liikuntatieteellinen Seuran (LTS) ja Suomen Paralympiakomitean kyselyn välittämisessä

→ www.lts.fi/sopiva/liikkujakysely

Ikiliikkujat

Ikiliikkujat – Senioripaku

”Senioripaku kurvaa sinne missä seniorit kohtaa”

”Senioripaku tuo palvelut lähelle”

- Pilottipysäkit kesä-joulukuu 2021
- Luento/tapahtumakäytössä maaliskuu 2022-
maaliskuu 2023
- Kesä/alkusyksy 2023
  - Vakipysäkit (Hämeenkylä, Martinlaakso, Tammisto, Länsimäki, Simonkylä) --> katvealueet, joissa paljon senioreita mutta vähän palveluita
  - Matalan kynnyksen terveysliikuntaa
  - Tavoitteena tavoittaa vähän liikkuvia

Sporttikaveritoiminta ikääntyneelle

- Pilotoitu alkuvuodesta 2022
- Henkilökohtaista ohjausta harrastuksen ja aktiivisemmän elämäntavan pariin
- Asiakasohjaus:
  - hyvinvointialue (esim. arviointitiimi, kuntoutus)
  - omailmoittautuminen
- Yhteensä 5 tapaamista (alkutapaaminen, harjoitustapaamiset, lopputapaaminen)

KRITEERIT

- Kotona asuva
- Tarve arjen aktivointiin ja liikkumisen lisääntymiseen
- Ymmärtää toiminnan tavoitteet ja kykenee itse päättämään osallistumisestaan

1. kuukausi

Tuetut tapaamiset joka viikko

Yksilötapaamisia 3 kpl
ulkoilua, perusliikuntaa
TAI aktivoivaa toimintaa
mahdollisesti lähellä kotia
Mielenkiinnon kohteiden
kartoitusta ja
tutustumiskäyntejä
harrastuksiin

Huomioidaan ikääntyneen oma motivaatio, toimintakyky, liikkumisen mahdollisuudet → aktivoidaan pois kotiympyröistä → ***etsitään ikääntyneen omia kiinnostuksen kohteiden mukaista toimintaa***

2. Kuukausi ja 3. kuukausi

Tuetut tapaamiset TAI seuranta joka toinen viikko

Omatoimista
toimintaa

Vaihtoehto 1.

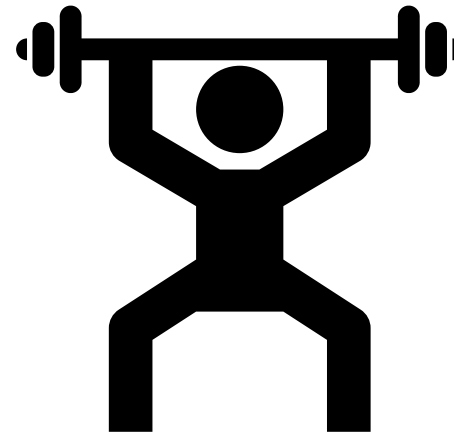
Ohjataan tuetusti toimintoihin jotka tukevat mm. aktiivisuutta, liikunnallista harjoittelua, sosiaalisuutta.

Vaihtoehto 2.

Omatoimisen liikunnan tukemista (kotiharjoittelua, liikkumissuosituksia), ulkoilua

Tapaamisia 2
kpl

- Kuntosalin starttikurssi (jatkossa mahdollisesti sporttikaveritoiminta kuntosalistartti)
  - Yhteistyössä kuntoutuksen kanssa
  - Haasteita asiakashankinnassa
- Seniorit salille- kuntosalikurssi
  - Yhteistyössä Virtakirkon kanssa
  - Pääosin vertaisohjattua toimintaa

Vertaisohjattu toiminta

Tossut ja tassut liikkeelle/ ulkoiluystävä-toiminta

- Vapaaehtoisia koulutetaan toimimaan ulkoiluystävänä iäkkäälle
- Asiakaskoordinointi hyvinvointialueella

Korttelikerho-ohjaajien koulutus

- Korttelikerhot ovat vapaaehtoisvoimin toimivia iäkkäiden kohtauspaiikkoja
- Tavoitteena lisätä liikettä kouluttamalla ja tukemalla vapaaehtoisia
- Lisäksi hankittu voimareput (pohjautuen Ikäinstituutin suunnittelemiin voimareppuihin)
- Liikuntahaaste syksy 2023

Voimaa ja tasapainoa senioreiden kohtaamisiin

- Koulutus, jossa koulutetaan iäkkäitä lisäämään liikettä kohtaamisiin, esim. eläkeläiskerhoihin

Muu toiminta

Liikuntaraati

- Pohjautuu ikäinstituutin kokonaisuuteen
- Järjestetty syksyllä 2022 itä-vantaalla → länsi-vantaalla lokakuussa 2023
- Kuullaan ikäihmisten näkökulmia palveluista

Virtuaalivideot

- Rikastettu virtuaalivideoiden tarjontaa matalankynnyksen lyhyillä Ikiliikkujat-videoilla (7kpl)

5 § **YK:n vammaissopimuksen jalkauttaminen Vantaan kaupunkistrategian ja johdon toimialalla**

5901/00.02.02.00/2023

JR

Vantaan Vammaisneuvosto teki vuonna 2022 selvityspyynnön kaikille toimialoille siitä, kuinka YK:n vammaissopimus jalkautuu kaupungin eri toimialoille. Kokouksessa esitellään kaupunkistrategian ja johdon toimialan selvitys. Kokouksessa työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen lakimies Janne Riipinen esittelee selvityksen erityisesti työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen näkökulmasta.

Selvityksiä käytetään pohjana kaupungilla käynnissä olevassa vammaispoliittisen ohjelman valmistelussa.

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Päätetään merkitä selvitys ja keskustelu tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin selvitys tiedoksi.

Liitteet:

- Kaupunkistrategian ja johdon toimialan selvitys vammaisneuvostolle

Lisätiedot:

Janne Riipinen

lakimies

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan vammaisneuvosto

Vammaisneuvoston koordinaattori Kalle-
Pekka Hietala

kalle-pekka.hietala@vantaa.fi

Vantaan kaupunkistrategian ja johdon toimialan vastaus Vantaan neuvostolle

Vantaan vammaisneuvosto on pyytänyt Vantaan kaupungin eri toimialoilta selvitystä siitä miten YK:n vammaisten oikeuksien jalkauttamisen Vantaalla jalkautettu toimintaan.

Kaupunkistrategian ja johdon toimialan lausunto on laadittu yhteistyössä Kuntademokratian palvelualueen ja Kasvupalveluiden palvelualueiden toimesta, koska selvityspyynnössä viitatus artikkelit liittyvät erityisesti näiden palvelualueiden toimintoihin.

Kaupunginstrategian ja johdon toimialalta on pyydetty selvitystä seuraavista artikloista:

Vammaisten henkilöiden osallisuus (Vammaisyleissopimus 4.3. artikla)

Esteettömyys ja saavutettavuus (Vammaisyleissopimus 9 ja 21 artikkelit)

Turvallisuus ja vaaratilanteet (Vammaisyleissopimus 11 artikla)

Työ ja työllistyminen (Vammaisyleissopimus 27 artikla)

Riittävä elintaso ja sosiaaliturva (Vammaisyleissopimus 28 artikla)

Vammaisten henkilöiden osallisuus

Vantaan arvojen yhteydessä todetaan yksiselitteisesti: "Vantaan kaupunki sitoutuu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen ja syrjimättömiin toimintatapoihin. Tämä edellyttää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä kaikessa päätöksenteossa ja kaikissa palveluissa."

Vantaan kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa todetaan, että tavoitteena on, että toteutamme yhdenvertaisuuden edistäviä toimenpiteitä kaikissa palveluissamme, kehitämme digitaalista saavutettavuutta ja että rakennusten ja tilankäytön suunnitteluun otetaan työn alusta saakka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökulma.

Vantaan kaupungissa varsinainen vammaisten henkilöiden osallistaminen palveluiden suunnitteluun ja päätöksentekoon tapahtuu pääosin muiden, varsinaisia palveluja tuottavien toimialojen toimesta. Kaupunkistrategian ja johdon toimialalla kuntalaisille suunnattuja palveluja tuottaa lähinnä ainoastaan kaupunkistrategian ja johdon toimialalla toimiva työllisyyspalvelut. Tämän vuoksi jäljempänä vastataan perusteellisimmin selvityspyyntöön nimenomaan työn ja työllistämisen osalta.

Esteettömyys ja saavutettavuus

Kaupunkistrategian ja johdon toimialan tehtäviin eivät kuulu esteettömyysasia, mutta saavutettavuuden eteen on tehty viime vuosina paljon töitä. Digitaalisten palveluiden saavutettavuudesta on säädetty laissa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta.

Laki säättää vaatimuksista, jotka digipalveluiden eli verkkosivustojen ja mobiilisovellusten tulee täyttää. Vaatimusten tavoitteena on varmistaa, että verkko- ja mobiilipalveluja voidaan käyttää erilaisilla avustavilla teknologioilla (kuten näkövammaisten käyttäjien ruudunlukuohjelmat), erilaiset käyttäjät pääsevät sisältöön käsiksi ja pystyvät käyttämään toimintoja mahdollisista rajoitteista huolimatta ja että sisältö toistuu oikein eri päätelaitteilla.

Saavutettavuusvaatimusten täytyminen on otettu huomioon nykyisin käytössä olevissa kaupungin verkkosivustoilla. Verkkosivustoista hyvin merkittävä osa on jo täysin saavutettavuusvaatimusten mukaisia.

Valitettavasti vielä kaikissa digipalveluissa lain vaatimukset eivät täyty tietojärjestelmien kehittymättömyyksiensä vuoksi. Pyrimme vaikuttamaan tietojärjestelmien toimittajiin saavutettavuusvaatimusten toteuttamiseksi. Mikäli tämä ei ole mahdollista, otamme seuraavalla kerralla tietojärjestelmää kilpailutettaessa saavutettavuuskriteerit vähimmäisvaatimuksiksi.

Kaupunginvaltuuston kokousten saavutettavuutta on pyritty lisäämään Vantaa-kanavassa julkaistun suoran ja sinne tallennettavan lähetyksen lisäksi laatimalla kokouksessa käydystä keskustelusta kirjallinen versio, joka myös tallennetaan Vantaa-kanavalle. Tämä mahdollistaa käyden keskustelun seuraamista myös niille, jotka eivät voi seurata lähetystä Vantaa-kanavalla.

Turvallisuus- ja vaaratilanteet

Vantaan kaupungin turvallisuussuunnitelmassa on lähisuhdeväkivallan osalta haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien joukossa todettu yhtenä ryhmänä vammaiset. Monissa tutkimuksissa on todettu, että vammaisilla ja henkilöillä, jotka ovat toimintakyvyltään rajoitteiset, on useammin väkivallan kokemuksia kuin vammattomilla. Joidenkin tutkimusten mukaan yli puolet vammaisina syntyneistä tai lapsena vammautuneista on kohdannut jonkinlaista väkivaltaa.

Lähisuhdeväkivallalle erityisen alttiiden ihmisryhmien tunnistamista parannetaan peruspalveluissa ja varmistetaan johdonmukainen puheeksi ottaminen sensitiivisellä tavalla. Tiedotetaan siitä, kehen voi ottaa yhteyttä ja mihin ohjata avuntarvitsijoita. Varmistetaan tällaista tiedotusta sekä eri alojen ammattilaisille että kuntalaisille esimerkiksi järjestöjen kautta.

Työ ja työllistyminen

Vantaan työllisyyspalvelut on osa Vantaa-Keravan työllisyyden kuntakokeilua, jota säätelee 1.3.2021 voimaan tullut laki työllisyyden edistämisen. Vantaa-Kerava työllisyyden kuntakokeilu on näin ollen 1,5-vuotias organisaatio.

Kokeilun alueen kuntien lakisääteisiä tehtäviä ovat työnvälityspalvelut, tieto- ja neuvontapalvelut sekä ammatinvalinta ja uraohjaus.

Henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoima- ja yrityspalvelut ovat maksuttomia ja niiden tulee perustua tasapuolisuuteen ja puolueettomuuteen. Kokeilun alueen kunnan on lisäksi julkista työvoima- ja yrityspalvelua tarjotessaan, kehittäessään sekä siitä tiedottaessaan aktiivisesti edistettävä yhdenvertaisuuden toteutumista sekä naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työmarkkinoilla. Kokeilun alueen kunnan on esiteltävä työ- ja koulutusvaihtoehtoja, avoimia työpaikkoja ja työnhakijoita siten, että henkilöasiakkaila on samanlaiset mahdollisuudet työnhakuun, ammatilliseen kehittymiseen ja koulutukseen sukupuolestaan ja yhdenvertaisuuslain mukaisista seikoista riippumatta. Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa kielletään nimenomaisesti syrjintä mm. vammaisuuden perusteella. Asiakkaan asiointitapa sekä yhteydenpito julkisia työvoima- ja yrityspalveluita tarjoavan kuntakokeilun kanssa määräytyy JTYPL: ssa säädetyn sekä asiakkaan arvioidun palvelutarpeen perusteella.

Vantaa-Kerava työllisyyden kuntakokeilun toimintaperiaatteena on ollut alusta asti taata kaikille asiakkaille henkilökohtainen omaavamentaja, joka tuntee asiakkaan tarpeet ja pystyy tarjoamaan hänelle palvelutarpeen mukaisia palveluita. Lisäksi 2.5.2022 voimaan tullut uusi asiakaspalvelumalli (pohjoismainen työvoimapalvelumalli) edellyttää henkilöasiakkaiden palveluprosessilta henkilökohtaisuutta ja yksilöllisyyttä. Työnhakijan palvelutarpeesta tulee ottaa huomioon ainakin työnhakijan:

- 1) osaaminen ja ammattitaito sekä hänen omat tavoitteensa niiden kehittämiseksi;
- 2) työnhakuun ja työllistymisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky;
- 3) työnhakutaidot ja muut työllistymiseen vaikuttavat seikat;
- 4) työttömäksi jäämisen ja työttömyyden pitkittymisen todennäköisyys.

Palvelutarpeen selvittämiseksi työnhakija voidaan ohjata työkyvyn tutkimuksiin ja arviointeihin sekä muihin asiantuntija-arviointeihin. Työnhakijan osaamisen kehittämistä voidaan arvioida yhteistyössä koulutuspalveluiden tuottajien kanssa ja työnhakijan työ- ja toimintakykyä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien kanssa.

Lisäksi Vantaan työllisyyspalvelut vastaa omien asiakkaiden osalta kuntakokeilulain 9 §:n nojalla kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun aktivointisuunnitelman laatimista koskevista tehtävistä. *Kuntouttavalla työtoiminnalla* tarkoitetaan palvelua, jonka tarkoituksena on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle ja jossa ei synny virkasuhdetta eikä työsuhdetta henkilön ja toimintaa järjestävän tai toteuttavan tahon välille. Kuntouttava työtoiminta on ollut Vantaan kaupungille tärkeä instrumentti pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemisessä, jota koskeva vastuu on siirtymässä kuitenkin Vantaa-Kerava hyvinvointialueelle.

1.1.2023 alkaen Vantaa-Keravan hyvinvointialue vastaa vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevasta sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisesta toiminnasta, vammaispalvelulain (380/1987) mukaisesta toiminnasta sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisista palveluista. Kuntouttavan työtoiminnan palvelut sosiaalipalveluna siirtyvät myös hyvinvointialueen järjestämiksi palveluksi. Vantaa-Keravan hyvinvointialue järjestää jatkossa työkykyyn liittyvää ohjausta ja neuvontaa sekä toteuttaa työttömien työnhakijoiden terveystarkastuksia ja työkyvynarvioinnin palveluita. Vantaa-Keravan työllisyyden kuntakokeilu tekee jo nyt yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehittääkseen organisaatorajat ylittäviä palvelukokonaisuuksia työkyvyn parantamiseksi sekä työllistymisreittejä avoimille työmarkkinoille osatyökykyisille ja vammaisille henkilöille.

Kuntakokeilulain 9 §:n nojalla Vantaan työllisyyspalvelut vastaa myös omien asiakkaidensa osalta työllistymistä edistävästä aktivointisuunnitelman laatimista koskevista tehtävistä. *Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla* tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta siten kuin TYP-laissa säädetään. Monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja.

Lisäksi Vantaan ja Keravan kaupungit tuottavat Sanna Marinin hallituksen työkykyohjelman mukaista kehittämistyötä Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämän rahoituksen turvin.

Kaksivuotisessa TEOT-hankkeessa (tunnista, ennaltaehkäise, ohjaa ja tue moniammatillisesti osatyökykyisiä) kartoitetaan ja vahvistetaan osatyökykyisen henkilön työ- ja toimintakykyä, joka on heikentynyt sairauden, vamman tai sosiaalisten syiden vuoksi. Palvelu on tarkoitettu täysi-ikäiselle Vantaa-Kerava alueen työttömälle työnhakijalle tai työelämän ulkopuolella olevalle henkilölle. Hankkeessa arvioidaan henkilön työ- ja toimintakykyä sekä selvitetään etuuksien ja tukipalveluiden tilannetta. Lisäksi siinä kartoitetaan osatyökykyisen henkilön kuntoutus-, koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja sekä edistetään työelämään siirtymistä työhönvalmennuksen keinoin. Hankkeen avulla on tarkoitus tukea osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien työhön pääsyä ja

työssä pysymistä, sekä ehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä ja lisätä heikossa työmarkkina-asemassa olevien työelämäosallisuutta.

Organisaatiotasolla TEOT-hankkeessa rakennetaan uusia toimintamalleja, työkaluja ja palveluita kuntakokeilun ja hyvinvointialueen rajapinnoille. Hankkeessa kehitetään mm. palvelupolkuja työkyvyn tueksi sekä työkyvyn tuen menetelmiä ammattilaisten osaamisen kasvattamiseksi. Asiantuntijoille on luotu myös oma sähköinen palvelukäsikirja asiakasohjauksen tueksi.

Vammaisten oikeutta työhön ja työllistymiseen edistää osaltaan myös valtion omistama uusi erityistehtäväyhtiö Työkanava Oy, jota koskeva laki on tullut voimaan 1.7.2022. Työkanava Oy:n tehtävänä on edistää osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä ja tukea osatyökykyisten siirtymistä edelleen avoimille työmarkkinoille. Saman lain 4 §:n mukaan yhtiö työllistää vain työ- ja elinkeinotoimiston sille palvelukseen osoittamia työnhakijoita. Työ- ja elinkeinotoimisto osoittaa yhtiölle avoinna olevia työpaikkoja vastaavan määrän julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettuja työttömiä työnhakijoita, joiden mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat olennaisesti vähentyneet sairauden tai vamman vuoksi. Lisäksi edellytetään, että henkilöt ovat halukkaita työllistymään, mutta työllistyminen ei ole työllistymisedellytyksiä parantavista palveluista huolimatta onnistunut tai muuten on ilmeistä, ettei näillä palveluilla voida arviointihetkellä merkittävästi lisätä henkilön työllistymismahdollisuuksia ja että työllistyminen muun työnantajan palvelukseen on epätodennäköistä.

Sairaus tai vamma voidaan osoittaa lääkärin antamalla todistuksella tai muulla lääketieteellisellä lausunnolla, josta ilmenee vamman tai sairauden vaikutus työtehtävien suorittamiseen sekä muut terveydentilaan liittyvät seikat, joista ilmenee henkilön työ- ja toimintakyky sekä sairauden tai vamman haittaavuuden kesto. Viimesijaisuuden arvioinnissa voidaan huomioida henkilön koulutus, työhistoria ja muu aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat, joilla on vaikutusta henkilön työllistymismahdollisuuksiin.

Työkanava Oy:n on tarkoitus käynnistää liiketoimintansa vaiheittain vuoden 2022 aikana ja ensimmäisten osatyökykyisten arvioidaan aloittavan Työkanavassa vuoden 2022 loppupuolella. Työnhakija ei voi hakeutua töihin Työkanavaan itsenäisesti. TE- toimistojen ja työllisyyden kuntakokeilujen TE-viranomaiset arvioivat työnhakijoiden soveltuvuutta Työkanavassa työskentelyyn. Myönteisen päätöksen jälkeen Pohjanmaan TE-toimisto voi osoittaa työnhakijan Työkanavaan töihin.

Työkanava ilmoittaa avoimena olevat työtehtävät Pohjanmaan TE-toimistoon. Työkanava vastaa yhtiönä itse työntekijöiden työsuoritusten myynnistä asiakkailleen. Yhtiö vastaa myös työntekijöiden työnohjauksesta ja muun muassa perehdyttää heidät tehtäviinsä.

Vaikka Vantaan kaupungin työllisyyspalveluilla ei ole vielä käytännön kokemuksia Työkanava Oy:n työllistävästä vaikutuksesta vammaisten osalta, uskomme yhtiön toiminnan edistävän vammaisten oikeuksien toteutumista erityisesti pidemmällä aikavälillä myös Vantaalla.

Vantaan kaupungin työllisyyspalvelut on käsitellyt johtoryhmässä YK:n vammaisten oikeuksia koskevaa yleissopimusta erityisesti sen 27 artiklan osalta, jossa säädetään mm. vammaisten henkilöiden oikeudesta tehdä työtä yhdenvertaisesti muiden kanssa. Samoin johtoryhmä on käsitellyt yleissopimukseen liittyvää sosiaali- ja terveysministeriön kansallista toimintaohjelmaa vuosille 2020–2023 erityisesti sen kappaleen 4.10 työ ja työllistyminen osalta. Lisäksi keskustelua on käyty tiimitasolla siitä, miten vammaisten henkilöiden tarpeet osataan tunnistaa palveluprosessissa.

Työllisyyspalvelut toteavat, että Suomen liittyminen vuonna 2016 YK:n vammaisten oikeuksia koskevaan yleissopimukseen konkretisoi osaltaan perustuslain (731/1999) 22 §:ssä julkiselle vallalle asetettua velvollisuutta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Lisäksi työllisyyspalvelut pitää kannatettavana, että kansallinen toimintaohjelma (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:2) on laadittu edistämään sopimusvelvoitteiden toteutumista. Kuten toimintaohjelmassa on tuotu esiin, niin vammaisten henkilöiden työllistyminen muodostaa kompleksisen ekosysteemin. Keskeistä kuitenkin on käytännön työssä, että vammaiset henkilöt tunnistetaan ryhmänä heterogeeniseksi ja heidät kohdataan yksilöinä.

Vantaan kaupungin työllisyyspalveluissa vammaiselle asiakkaalle tarjotaan palveluita hänen yksilöllisen tarpeensa perusteella JTYPL 2 luvun 11 §:ssä edellytetyllä tavalla. Vammaisella asiakkaalla on mahdollista saada asiointitulkausta ja hänellä on myös mahdollista saada vamman tai osatyökykyisyyden perusteella hänelle räätälöityjä palveluita. Henkilöasiakkaille suunnattuja pääasiallisia palveluita ovat työnvälitys, työ- ja koulutusvaihtoehtojen esittely sekä avoimien työpaikkojen esittely. Vammaisella on myös mahdollista saada työnantajapalvelusta tietoa ja tukea yrittäjyyteen, mikäli yrittäjyys kiinnostaa häntä.

Työllisyyspalvelut tekevät myös yhteistyötä alueen yritysten kanssa rekrytointihalukkuuden lisäämiseksi ja esteiden poistamiseksi, kun on kyse osatyökykyisten ja vammaisten työnhakijoiden työllistämisestä. Työllisyyspalvelut keräävät yritysten luvalla tietoja myönteisesti vammaisten ja osatyökykyisten työllistämiseen suhtautuvista yhteisöistä. Osaamisen kehittäminen tiiviiksi osaksi työnhakijoiden palvelua yhdessä paikallisten oppilaitosten kanssa on myös yksi Vantaa-Kerava työllisyyden kuntakokeilun isoimmista tavoitteista. Näissä osaamisen kehittämisen prosesseissa huomioidaan erilaisten asiakasryhmien tarpeita.

Lisäksi Työvalmennus Virtaamo voidaan mainita työllisyyspalveluiden keskeisenä yhteistyökumppanina vammaisten asiakkaiden osalta. Virtaamon asiakkaaksi voi hakeutua aistivammainen, kehitysvammainen, liikuntavammainen, vammautunut tai autistinen henkilö. Palveluun tullaan alkuhaastattelun kautta ja asiakkuuden edellytyksenä on voimassa oleva päätös työvalmennuksesta. Työvalmennus Virtaamon tuottaman työvalmennuspalvelun tavoitteena on löytää asiakkaan osaamista, toiveita ja työkykyä vastaavaa palkkasuhteista työtä ja tukea asiakasta ja työnantajaa työllistymisen eri vaiheissa. Työvalmentajan tuki on sekä työnhakijalle että

työnantajalle maksutonta. Työllisyyspalveluiden pyrkimyksenä on, että Virtaamo-yhteistyötä hoitaisivat kokeneet omavalmentajat.

Vammaiset ja osatyökykyiset on tunnistettu Vantaan ja Keravan työllisyyden hoidossa tärkeäksi asiakaskohderyhmäksi. Henkilöstön osaamisen on tunnistettu olevan vaihtelevaa ja tulemme kouluttamaan henkilöstöä sekä kehittämään palveluprosesseja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Omavalmentajien täydennyskoulutustarpeita on jo kartoitettu päälliköiden toimesta. Työnantajana Vantaan työllisyyspalvelut on rekrytoineissaan pyrkinyt monimuotoiseen henkilöstörakenteeseen ja toimintaa kehitettäessä huomioidaan työyhteisön tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus.

Riittävä elintaso ja sosiaaliturva

Vammaisten henkilöiden riittävä elintaso ja sosiaaliturva eivät ole asioita, jotka kuuluisivat Kaupunkistrategian ja johdon toimialan tehtäviin. Vuoden 2023 alusta, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueen hoidettavaksi, nämä eivät enää kuulu edes kaupungin tehtäviin. Osa palveluista on siirretty jo aiemmin Kelan hoidettavaksi.

Lisätiedot:

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden hallintoasiantuntija Meija Tuominen,
meija.tuominen@vantaa.fi

Kaupunginlakimies Sari-Anna Pennanen, sari-anna.pennanen@vantaa.fi

Turvallisuuspäällikkö Markus Hammarström, markus.hammarstrom@vantaa.fi

Työllisyyspalveluiden lakimies Janne Riipinen, janne.riipinen@vantaa.fi

Vammaisneuvoston asiantuntijaedustajat Vantaan kaupungin eri toimialoilta, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vammaisneuvostosta sekä Vantaan seurakuntayhtymästä esittelevät ajankohtaisia asioita, jotka saattaisivat kiinnostaa vammaisneuvostoa.

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Käsittely:

Kaupungin johdon ja strategian toimiala

- Kuulumiset erillisessä liitteessä

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

- THL:n kysely kouluterveyskysely osoittaa että, kiusaamista koetaan myös Vantaalla.
  - o Kuitenkin suurin osa vantaalaisista lapsista ja nuorista kokee elämänsä hyväksi
  - o Kiusaaminen jää helposti piiloon, puuttuminen on vaikeaa
  - o Tulossa on kaksipäiväinen koulutus ohjaajille vuorovaikutuksesta, huomaamaan haastavia tilanteita

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

- Kuulumiset erillisessä liitteessä

Kaupunkiympäristön toimiala

- Myyrmäen kaupunkikulttuuritalon osallisuus on käynnissä tällä hetkellä, muistutukset laitetaan kirjaamoon.
- Kuusijärven kehittämistyötä jatketaan suunnitelmien mukaan.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vammaisneuvosto

- Linkki edellisen kokouksen 11.10. pöytäkirjaan löytyy hyvinvointialueen [sivuilta](#) ([Vammaisneuvosto, kokous 11.10.2023 | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#))
- Käsitelty luonnos hyvinvointisuunnitelmaksi 2023–2025, joka sisältää vammaispoliittisen ohjelman. Hyvinvointialueen vammaisneuvoston jäsenet ovat olleet mukana valmistelevissa ryhmissä.
- Seuraava kokous on 14.12.

Vantaan seurakuntayhtymä

- Ei kuulumisia

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Merkitään esitykset tiedoksi.

7 §

Vammaisneuvoston toimintasuunnitelma vuodelle 2024

6785/00.02.03.00/2023

RN, EP

Vammaisneuvosto käy lähetekeskustelun vuoden 2024 vammaisneuvoston toimintasuunnitelmaan liittyen.

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Päätetään merkitä keskustelu tiedoksi.

Käsittely:

Päätettiin että koordinaattori lähettää kaikille kuluvan vuoden toimintasuunnitelman. Jokainen voi halutessaan lähettää toivomuksia aiheiksi, jota käsitellä vammaisneuvoston kokouksissa vuonna 2024. Varsinaisesti toimintasuunnitelma hyväksytään seuraavassa joulukuun kokouksessa.

Päätös:

Merkittiin keskustelu tiedoksi.

Lisätiedot:

Eeva Pitkänen
vammaisneuvoston puheenjohtaja
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Riikka Nenonen
koordinaattori
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

8 §

Vammaisneuvoston kokouspäivät vuodelle 2024

RN

Hallintosäännön 24 luvun 3 §:n mukaan toimitella pättää kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, kun puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai jos enemmistö toimitellimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginvaltuuston vuoden 2024 ja 2025 kokousaikataulut kokouksessaan 9.10.2023. Vanhusneuvoston kokousaikataulun valmistelussa on otettu huomioon Vanhusneuvoston jäsenten toiveet kokouksien ajankohdasta, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhusneuvoston ja vantaan vanhusneuvoston kokousaikataulujen yhteensovittaminen sekä kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokoustilojen varauksiin liittyvät tekijät.

Valmistelussa on otettu huomioon vammaisneuvoston koordinaattorin työaikaan liittyvät muutokset, juhlapyhät ja koulujen loma-ajat. Vammaisneuvoston kokoukset pidetään pääsääntöisesti klo 16.30 alkaen ja kokouspaikkana toimii joko kaupunginhallituksen huone tai valtuustosalii.

Kokouspaikkojen valinnassa huomioidaan esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät tekijät.

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi

a) Vammaisneuvoston kokousaikataulu vuodelle 2024

1. ke 24.1.2024 Kaupunginhallituksen huone
2. ke 6.3.2024 Kaupunginhallituksen huone
3. ke 10.4.2024 Kaupunginhallituksen huone
4. ke 8.5.2024 Kaupunginhallituksen huone
5. ke 12.6.2024 Kaupunginhallituksen huone
6. ke 14.8.2024 Kaupunginhallituksen huone
7. ke 18.9.2024 Kaupunginhallituksen huone
8. ke 6.11.2024 avoin
9. ke 11.12.2024 avoin

b) Mahdollisista vammaisneuvoston seminaareista tai muiden tilaisuuksien sovitaan erikseen.

Päätös:

- a) Merkittiin tiedoksi kokousaikataulu vuodelle 2024
- b) Mahdollisista vammaisneuvoston seminaareista tai muiden tilaisuuksien sovitaan erikseen.

Lisätiedot:

Riikka Nenonen

koordinaattori

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

9 §

Vammaispoliittisen ohjelman valmistelun tilannekatsaus

RN

Vammaisneuvosto saa katsauksen Vantaan vammaispoliittisen ohjelman edistymiseen ja prosessiin liittyen. Vammaispoliittista ohjelmaa koordinoivat kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalta koordinaattori Riikka Nenonen, projektiasiantuntija Suvi Korhonen ja kehittämisspäälikkö Jussi Perämäki.

Vammaispoliittisen ohjelman taustalla on Elina Nykyrin sekä 15 muun valtuutetun tekemä valtuustoaloite, jonka käsittelyn yhteydessä kaupunginhallitus 20.6.2022 § 6 päätti, että hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 yhteyteen tehdään erillinen vammaispoliittinen ohjelma.

Ohjelmassa tullaan huomioimaan myös kaupunginvaltuustossa 21.8.2023 § 32 käsitelty Elina Nykyrin sekä 15 muun valtuutetun tekemä valtuustoaloite neurokirjon henkilöiden huomioimiseksi Vantaan kaupungin kulttuuri- ja kirjastopalveluissa. Aloitteen vastauksessa todetaan, että tulevassa vammaispoliittisessa ohjelmassa tulee huomioida yhtenä teemana vammaisten taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten osallisuuden edistäminen Vantaan kaupungin kulttuuripalveluissa.

Vammaisneuvosto 1.11.2023

Esitys:

Päätetään merkitä esitys ja keskustelu tiedoksi.

Päätös:

Merkitään esitys ja keskustelu tiedoksi.

Lisätiedot:

Riikka Nenonen
koordinaattori
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vammaisneuvosto 1.11.2023

KANSAINVÄLISEN VAMMAISTEN PÄIVÄN TAPAHTUMA 2.12.2023 JUMBOSSA

Vantaan Kehitysvammaisten tuki ry järjestää kansainvälisen vammaisten päivän kunniaksi tapahtuman on lauantaina 2.12.2023 klo 11–14 Jumbon kauppakeskuksessa, Marimekon liikettä vastapäätä, liukuportaiden edessä.

Lisäksi tilaisuuteen osallistuvat Vantaan kaupunki (kaupungilta Kaso-toimialalta Mikko Mäkelä, Kulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalta apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand ja vammaisneuvoston puolesta koordinaattori Riikka Nenonen), Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aikuissosiaalityön ja vammaisten palveluiden toimiala, Kehitysvammaliitto, Kehitysvammaisten tukiliitto, YK-liitto, Pääkaupunkiseudun omaishoitajien tuki ry.

Tervetuloa mukaan!

Liikuntakysely toimintarajoitteisille henkilöille. Auta kehittämään paikallista liikuntatoimintaa!

Vantaan kaupunki on mukana kyselytutkimuksessa, jolla selvittää liikunnan ja urheilun harrastamista henkilöillä, joilla on jokin toimintarajoite, vamma tai pitkäaikaissairaus. Vastaamalla autat kehittämään seurojen, yhdistysten ja kuntien soveltavaa liikuntaa.

Kyselyyn vastaaminen kestää korkeintaan 15 minuuttia. Kaikkien vastaajien kesken arvotaan viisi kappaletta 50 euron arvoista S-ketjun lahjakorttia.

Kysely tehdään Liikuntatieteellisen Seuran (LTS) ja Suomen Paralympiakomitean yhteistyönä. Vantaan kaupunki hyödyntää tuloksia tiedolla johtamisen ja soveltavan liikunnan palvelujen suunnittelun ja kehittämisen tukena.

Kysely on avoinna **15.11.2023** saakka. Kysely on saatavissa myös ruotsiksi ja englanniksi. Linkit kyselylomakkeisiin löytyvät www.lts.fi/sopiva/liikkujakysely

Osallistuva budjetointi on alkanut

Osallistuvan budjetoinnin ideointivaihe on käynnissä koko marraskuun ajan. Tule ideoimaan marraskuussa, mihin kaupungin rahaa voisi käyttää. Osallistuvan budjetoinnin idean tulee liittyä kaupungin toimintaan ja lisätä viihtyisyyttä, hyvinvointia, elämäniloa tai yhteisöllisyyttä.

Ideoita voi jättää kuka tahansa yksin tai yhdessä. Myös yhdistykset ja yhteisöt voivat jättää ideoita. Ideoita saa jättää yhden tai useamman.

Voit antaa ideasi osallistuvaan budjetointiin osoitteessa www.vantaa.fi/osbu. Asukastiloissa ja kirjastoissa voit jättää ideasi myös paperilla.

Marraskuun aikana kaupunki järjestää ideatyöpajoja eri puolilla Vantaata. Tiedot työpajoista löytyvät kaupungin tapahtumakalenterista.

Lisäksi voit kertoa ideasi jättämällä ääniviestin marraskuun aikana kaupungin numeroon 09 839 50160 (paikallisverkkomaksu).

KAUPUNGINJOHDON ASUKASFOORUMI JOKINIEMESSÄ TIKKURILASSA MA 20.11.2023 KLO 18

Missä mennään Jokiniemessä? Tule keskustelemaan kaupungin johdon kanssa Tikkurilan suuralueen ajankohtaisista kysymyksistä asukasfoorumiin 20.11. klo 18. alkaen Tikkurilan lukiolle (Valkoisenlähteentie 53), tai etäyhteyden kautta (osallistumislinkki tulee vantaa.fi/asukasfoorumi-jokiniemi2023).

Kanssasi keskustelemassa asukasfoorumissa ovat kaupunginjohtaja Pekka Timonen, apulaiskaupunginjohtajia, asiantuntijoita ja luottamushenkilöitä. Ohjelmassa on yleinen kysymys-vastaus-hetki sekä keskustelua eri teemojen ympärillä pienemmissä porukoissa apulaiskaupunginjohtajien johdolla. Tilaisuus järjestetään yhteistyössä Vantaan Järjestörinki ry:n kanssa.

Vastaamalla ennakkokyselyyn <https://osallistuvavantaa.fi/p/4us77lbo2v63> viimeistään keskiviikkona 8.11. voit vaikuttaa tilaisuuden sisältöön. Otamme vastauksesi huomioon tilaisuuden sisällön suunnittelussa ja nostamme mahdollisimman monia kysymyksiä esille itse tilaisuudessa. Mahdollisesti tilaisuudessa vastaamatta jääneisiin kysymyksiin toimitetaan kirjalliset vastaukset osallistuvavantaa.fi -sivulle.

Lapsille on järjestetty mukavaa tekemistä ja hoito asukasfoorumin ajaksi, joten voit tulla koko perheellä paikalle. Lasten ohjelma alkaa 18. Kahvia ja makea leivonnainen on tarjolla 17.30 alkaen.

Klo 17:30 Kahvit

Klo 18:00 Ohjelmaosuus alkaa auditoriossa

Klo 18:50 Teemapöytäkeskustelut

Klo 19:40 Loppusanat

Klo 20:00 Tilaisuus päättyy

Tilaisuudessa on suomen viittomakielen tulkkaus. Lisätietoa Tikkurilan lukion tilojen esteettömyydestä <https://www.vantaa.fi/fi/palveluhakemisto/toimipiste/tikkurilan-lukio#tab-accessibility>

Seuraava kokous 13.12.2023

Paikka ilmoitetaan myöhemmin.

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin asiat tiedoksi.